

T.C.

Ardahan Üniversitesi

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Beden Eğitimi ve Spor Eğitimi Ana Bilim Dalı

Spor Yöneticiliği Bilim Dalı

**BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR YÜKSEKOKULU ÖĞRENCİLERİNİN
SPORTMENLİK DAVRANIŞI İLE ÖZGÜVEN DÜZEYLERİNİN
İNCELENMESİ**

Fatih BAKIRCI

Dr. Öğr. Üyesi Ali Burak TOY

Yüksek Lisans Tezi

Ardahan, 2023

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR YÜKSEKOKULU ÖĞRENCİLERİNİN
SPORTMENLİK DAVRANIŞI İLE ÖZGÜVEN DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ

Fatih BAKIRCI

Dr. Öğr. Üyesi Ali Burak TOY

Ardahan Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
Beden Eğitimi ve Spor Eğitimi Ana Bilim Dalı
Spor Yöneticiliği Bilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

Ardahan, 2023

KABUL VE ONAY

Fatih Bakırcı tarafından hazırlanan “Beden Eğitimi Ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinin Sportmenlik Davranışı İle Özgüven Düzeylerinin İncelenmesi” başlıklı bu çalışma, 24.02.2023 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Hamdi PEPE (Başkan)

Dr. Öğr. Üyesi Ali Burak TOY (Danışman)

Dr. Öğr. Üyesi Gamze GÜNEY

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

Prof. Dr. Mustafa ŞENEL

Enstitü Müdürü

YAYIMLAMA VE FİKRİ MÜLKİYET HAKLARI BEYANI

Enstitü tarafından onaylanan lisansüstü tezimin tamamını veya herhangi bir kısmını, basılı (kağıt) ve elektronik formatta arşivleme ve aşağıda verilen koşullarla kullanıma açma iznini Ardahan Üniversitesine verdiğimi bildiririm. Bu izinle Üniversiteye verilen kullanım hakları dışındaki tüm fikri mülkiyet haklarım bende kalacak, tezimin tamamının ya da bir bölümünün gelecekteki çalışmalarda (makale, kitap, lisans ve patent vb.) kullanım hakları bana ait olacaktır.

Tezin kendi orijinal çalışmam olduğunu, başkalarının haklarını ihlal etmediğimi ve tezimin tek yetkili sahibi olduğumu beyan ve taahhüt ederim. Tezimde yer alan telif hakkı bulunan ve sahiplerinden yazılı izin alınarak kullanılması zorunlu metinleri yazılı izin alınarak kullandığımı ve istenildiğinde suretlerini Üniversiteye teslim etmeyi taahhüt ederim.

Yükseköğretim Kurulu tarafından yayınlanan **“Lisansüstü Tezlerin Elektronik Ortamda Toplanması, Düzenlenmesi ve Erişime Açılmasına İlişkin Yönerge”** kapsamında tezim aşağıda belirtilen koşullar haricince YÖK Ulusal Tez Merkezi / Ardahan Üniversitesi Açık Erişim Sisteminde erişime açılır.

- Enstitü / Fakülte yönetim kurulu kararı ile tezimin erişime açılması mezuniyet tarihimden itibaren 2 yıl ertelenmiştir. ⁽¹⁾
- Enstitü / Fakülte yönetim kurulunun gerekçeli kararı ile tezimin erişime açılması mezuniyet tarihimden itibaren ay ertelenmiştir. ⁽²⁾
- Tezimle ilgili gizlilik kararı verilmiştir. ⁽³⁾

08/12/2022

Fatih BAKIRCI

“Lisansüstü Tezlerin Elektronik Ortamda Toplanması, Düzenlenmesi ve Erişime Açılmasına İlişkin Yönerge”

(1) Madde 6. 1. Lisansüstü tezle ilgili patent başvurusu yapılması veya patent alma sürecinin devam etmesi durumunda, tez **danışmanının** önerisi ve **enstitü anabilim dalının** uygun görüşü üzerine **enstitü** veya **fakülte yönetim kurulu** iki yıl süre ile tezin erişime açılmasının ertelenmesine karar verebilir.

(2) Madde 6. 2. Yeni teknik, materyal ve metotların kullanıldığı, henüz makaleye dönüşmemiş veya patent gibi yöntemlerle korunmamış ve internetten paylaşılması durumunda 3. şahıslara veya kurumlara haksız kazanç imkanı oluşturabilecek bilgi ve bulguları içeren tezler hakkında tez **danışmanının** önerisi ve **enstitü anabilim dalının** uygun görüşü üzerine **enstitü** veya **fakülte yönetim kurulunun** gerekçeli kararı ile altı ayı aşmamak üzere tezin erişime açılması engellenebilir.

(3) Madde 7. 1. Ulusal çıkarları veya güvenliği ilgilendiren, emniyet, istihbarat, savunma ve güvenlik, sağlık vb. konulara ilişkin lisansüstü tezlerle ilgili gizlilik kararı, **tezin yapıldığı kurum** tarafından verilir *. Kurum ve kuruluşlarla yapılan işbirliği protokolü çerçevesinde hazırlanan lisansüstü tezlere ilişkin gizlilik kararı ise, **ilgili kurum ve kuruluşun önerisi** ile **enstitü** veya **fakültenin** uygun görüşü üzerine **üniversite yönetim kurulu** tarafından verilir. Gizlilik kararı verilen tezler Yükseköğretim Kuruluna bildirilir.

Madde 7.2. Gizlilik kararı verilen tezler gizlilik süresince enstitü veya fakülte tarafından gizlilik kuralları çerçevesinde muhafaza edilir, gizlilik kararının kaldırılması halinde Tez Otomasyon Sistemine yüklenir.

* Tez **danışmanının** önerisi ve **enstitü anabilim dalının** uygun görüşü üzerine **enstitü** veya **fakülte yönetim kurulu** tarafından karar verilir.

ETİK BEYAN

Bu çalışmadaki bütün bilgi ve belgeleri akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi, görsel, işitsel ve yazılı tüm bilgi ve sonuçları bilimsel ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu, kullandığım verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı, yararlandığım kaynaklara bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu, tezimin kaynak gösterilen durumlar dışında özgün olduğunu, Tez Danışmanının **Dr. Öğr. Üyesi Ali Burak TOY** danışmanlığında tarafımdan üretildiğini ve Ardahan Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Tez Yazım Yönergesine göre yazıldığını beyan ederim.

Fatih BAKIRCI

TEŞEKKÜR

Bu çalışmayı öncelikle Kahramanmaraş merkezli depremde hayatını kaybeden tüm yurttaşlarımıza ithaf ediyorum.

Tezin hazırlanması sürecinde desteklerini esirgemeyen kıymetli danışmanım, kardeşim Dr. Öğr. Üyesi Ali Burak TOY'a, tez jüri üyeliği döneminde değerli katkılarını sunan Prof. Dr. Hamdi PEPE ve Dr. Öğr. Üyesi Gamze GÜNEY'e teşekkürlerimi sunarım.

Yoğun ve zorlu eğitim ve tez çalışması sürecinde anlayış ve hoşgörüsünü bir an olsun esirgemeyen kıymetli eşim Ayşe Betül BAKIRCI ile vaktinden çaldığım biricik kızım Beren'ime sonsuz sevgilerimi sunuyorum.

ÖZET

BAKIRCI, Fatih. *Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinin Sportmenlik Davranışı İle Özgüven Düzeylerinin İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Ardahan, 2023.

Bu çalışmanın amacı Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinin Sportmenlik Davranışı İle Özgüven Düzeyleri Arasındaki İlişkinin incelenmesidir.

Araştırmaya 146 erkek ($\bar{X}$ yaş=22.47), 85 kadın ($\bar{X}$ yaş=21.35) olmak üzere toplam 231 ($\bar{X}$ yaş=21.31) üniversite öğrencisi katılmıştır. Araştırmada veri toplamak amacıyla “Kişisel Bilgi Formu” ve “Özgüven Ölçeği” kullanılmıştır. Araştırma verilerinin istatistik analiz programı kullanılarak analiz edilmiştir. Elde edilen verilerin analizinde t-testi ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır.

Çalışma sonucunda elde edilen verilere göre özgüven ölçeği alt boyutları olan iç özgüven ile dış özgüven ortama puanları ile cinsiyet, sınıf düzeyi, bölüm değişkenleri açısından anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Fakat özgüven ölçeği alt boyutları olan iç özgüven ve dış özgüven puanları ile spor branşı değişkeni açısından anlamlı farklılıklar vardır. Sportmenlik ölçeğinin sosyal normlara uyum alt boyutu puanları ile kurallara ve yönetime saygı alt boyutu puanlarında cinsiyet değişkeni açısından anlamlı farklılıklar saptanmıştır. Fakat sportmenlik puanları ile sınıf ve bölüm değişkeni açısından anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

Bu çalışmada elde edilen sonuçlara göre ele alınan demografik değişkenlerin özgüven ve sportmenlik düzeylerini kısmen etkilediği söylenebilir. Takım sporu yapmanın yüksek özgüven ve sportmenlik davranışı sergilediği söylenebilir.

Anahtar Sözcükler:

Özgüven, Sportmenlik Beden Eğitimi, Spor, Spor Psikolojisi

ABSTRACT

BAKIRCI, Fatih. *Investigation of Sportsmanship Behavior and Self-Confidence Levels of Physical Education and Sports School Students*, Master Thesis, Ardahan, 2023.

The aim of this study is to examine the self-confidence levels of Physical Education and Sports High School students in terms of various variables.

The sample of the study consists of 231 ($\bar{x}$ age=21.31) university students, 146 male ($\bar{x}$ age=22.47), 85 female ($\bar{x}$ age=21.35) participated in the study. For data collection; “Personal Information Form” and “Self-Confidence Scale” were used in the research. The statistical analysis program of the research data was analyzed. T-test and one-way analysis of variance (ANOVA) were used in the analysis of the obtained data.

According to the data obtained as a result of the study, there is no significant difference between the sub-dimensions of the self-confidence scale, inner self-confidence and external self-confidence mean scores, and gender, class level, and department variables. However, there are significant differences in terms of the sub-dimensions of the self-confidence scale, internal self-confidence and external self-confidence, and the sport branch variable. There were significant differences in terms of gender variable in the scores of the sub-dimension of compliance with social norms and the sub-dimension of respect for rules and management of the sportsmanship scale. However, no significant difference was found in terms of sportsmanship scores and class and department variables.

According to the results obtained in this study, it can be said that the demographic variables discussed partially affect the self-confidence and sportsmanship levels. It can be said that doing team sports will show high self-confidence and sportsmanship behavior in athletes.

Keywords:

Self-confidence, Sportsmanship, Physical Education, Sports, Sports Psychology

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY	
YAYIMLAMA VE FİKRİ MÜLKİYET HAKLARI	
ETİK BEYAN	
TEŞEKKÜR	
ÖZET	6
ABSTRACT	7
İÇİNDEKİLER	8
SEMBOLLER VE KISALTMALAR DİZİNİ	10
TABLolar DİZİNİ	11
ÖN SÖZ	12
GİRİŞ	13
1.BÖLÜM.....	16
GENEL BİLGİLER	16
1.1. SPOR	16
1.1.1. Toplumsal Açından Spor	17
1.1.2. Spor Faaliyetlerinin İnsan Hayatındaki Yeri	17
1.2. KİŞİLİK	18
1.2.1. Kişiliğin Tanımı	18
1.3. SPORTMENLİK	19
1.3.1. Fair Play.....	19
1.3.1.1.Fair Play'i Açıklayan Kavramlar	19
1.3.1.1.1. İnanç	19
1.3.1.1.2. Tutumlar	20
1.3.1.1.3. Değerler	20
1.3.1.1.4. Ahlak	20
1.3.2. Fair Play Kavramı	21
1.3.2.1. Biçimsel (Formal) Fair Play.....	23
1.3.2.2. Biçimsel Olmayan (Informal) Fair Play	23
1.3.3. Fair Play'in Tarihsel Gelişimi	23
1.3.3.1. Antik Çağ ve Fair Play Anlayışı	23
1.3.3.2. Orta Çağ ve Fair Play Anlayışı	24

1.3.3.3. Yeni Çağ ve Fair Play Anlayışı	25
1.3.3.4. Türkiye'de Fair Play	26
1.3.4. Sportmenlik Dışı (Fair Play Ruhuna Aykırı) Davranışlar.....	26
1.4. ÖZGÜVEN KAVRAMI.....	28
1.4.1. Özgüvenin Oluşumu.....	30
1.4.2. Ebeveyn Tutumları	31
1.4.3. Akademik Başarı	31
1.4.4. Kişinin Kendisini Değerlendirmesi ve Çevresinin Etkisi.....	32
1.4.5. Zekâ	32
1.4.6. Fiziksel Görünüm	32
1.4.7. Sorumluluk	32
1.5. YÜKSEK VE DÜŞÜK ÖZGÜVENİN ÖZELLİKLERİ.....	33
1.6. SPOR VE ÖZGÜVEN.....	34
2. BÖLÜM	36
YÖNTEM	36
2.1. ARAŞTIRMANIN MODELİ	36
2.2. EVREN VE ÖRNEKLEM	36
2.3. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI	37
2.3.1. Sportmenlik Yönetim Ölçeği	37
2.3.2. Özgüven Ölçeği	38
2.4. VERİLERİN ANALİZİ	38
3.BÖLÜM.....	39
BULGULAR	39
4. BÖLÜM.....	45
TARTIŞMA VE SONUÇ.....	45
KAYNAKÇA.....	48
Ek 1. Araştırma Ölçekleri	52
Ek 2. Etik Kurul Raporu.....	54
Ek 3. Tez Orijinallik Raporu Formu	55
ÖZ GEÇMİŞ	56

SEMBOLLER VE KISALTMALAR

$\bar{x}$: Ortalama

ANOVA: Tek Yönlü Varyans Analizi

BESYO: Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu

CIFP: Uluslararası Fair Play Konseyi

Dr. : Doktor

IOC: Uluslararası Olimpiyat Komitesi

M.Ö. : Milattan Önce

M.S. : Milattan Sonra

MSOS: Çok Boyutlu Sportmenlik Yönelimi Ölçeği

Öğr: Öğretim Görevlisi

TDK: Türk Dil Kurumu

TMOK: Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi

UEFA: Avrupa Futbol Federasyonları Birliği

YÖK: Yükseköğretim Kurulu

TABLOLAR DİZİNİ

Tablo 1. Araştırmaya ilişkin tanımlayıcı istatistik sonuçları.....	39
Tablo 2. Katılımcıların özgüven ölçeği alt boyut ortalama puanları.....	40
Tablo 3. Çarpıklık ve basıklık analizi.....	40
Tablo 4. Değişkenler açısından özgüven ölçeği alt boyutlarının t- testi analizi.....	41
Tablo 5. Değişkenler açısından sportmenlik ölçeği alt boyutlarının t- testi analizi.....	41
Tablo 6. Araştırmaya katılan örneklem grubunun özgüven ölçeği alt boyutlarının ortalama puanlarının Spor Branşı değişkenine göre tek yönlü varyans analizi.....	43
Tablo 7. Araştırmaya katılan örneklem grubunun sportmenlik ölçeği alt boyutlarının ortalama puanlarının spor branşı değişkenine göre tek yönlü varyans analizi.....	43

ÖN SÖZ

Spor ortamında ve yarışmalarda gözlemlenen iyi ve kötü davranışların temelinde yatan psiko-sosyal sebeplerin araştırılması uzun yıllardan bu yana devam etmektedir. Özellikle Fair play davranışlarının arttırılmasına yönelik evrensel bir propaganda söz konusudur. Bireysel anlamda ya da takım olarak sergilenen fair play davranışları toplum tarafından günümüzde oldukça önemli görülmektedir. Davranış sergilemede bireyin bilişsel özellikler, duygusal yaklaşım ve sosyal normlar oldukça önemli görülmektedir. Bu açıdan spor ortamında önemli görülen başlıklar içerisinde öz güven kavramıda oldukça yaygındır. Özgüven ile Fair play davranışlarının sergilenmesi arasındaki etkileşim düzeyinin araştırılması bu araştırma açısından önemli olduğu düşünülmektedir.

Çalışma konusunun belirlenmesinde ve çalışmanın hazırlanma sürecinin her aşamasında bilgilerini, tecrübelerini ve değerli zamanlarını esirgemeyerek bana her fırsatta yardımcı olan değerli hocalarım Sayın Dr. Öğr. Öğr. Üyesi Ali Burak TOY, Prof. Dr. Hamdi PEPE ve Dr. Öğr. Üyesi Gamze GÜNEY'e teşekkürü bir borç bilirim.

Fatih BAKIRCI

GİRİŞ

Sporun bireyin bedensel ve ruhsal sağlığını geliştirmek, var olan bilgi, kabiliyet ve beceriyi geliştirerek sosyal hayata uyumunu kolaylaştırmakta ve bireyin kişilik özelliklerine olumlu yönde katkı sağladığını ve gerçekleştirilecek spor organizasyonları ile birlikte bireyler, kültürler ve ülkeler arası dayanışma, kaynaşma, barışı sağlamlaştırma gibi hedefler noktasında belli kurallara uyarak yarışılan müsabakada yapılan branşın kuralları içinde rekabet etme ve kazanmak için yarışma amacıyla yapılan faaliyetlere spor denmektedir (Tuncay, 1991). Spor sadece fiziksel eylemler ile var olmaktan öte toplumun dinamiğini oluşturan sosyallik, kaynaşma ve bütüncül bir iyi oluşu içerisine alan bir yapıyı içerisinde barındırmaktadır. Özellikle diğer insanlarla bir araya gelmede ve performans gösterme özelliklerinin diğerleri ile olan etkileşimi geliştirmede önemli bir araç rolü üstlenmektedir. Bu bağlamda Fair play kavramı ilk olarak akla gelmektedir. Fair Play; temiz, dürüst, doğru, namuslu ve benzeri anlamlarında kullanılan “fair” kelimesi ile oyun anlamına gelen “game-play” kelimelerinin birleşmesinden oluşmaktadır. Bu bağlamda fair play “fırsat eşitliğini korumak” anlamına gelmektedir (Mavi, ve Dolaşır-Tuncel, 2012). Özgüven, bireylerin hayatlarında yaşadıklarıyla şekillendiğine göre bu duruma bağlı olarak da bireylerin özgüveni yüksek ya da düşük olabilmektedir. Dolayısıyla özgüven kişiden kişiye değiştiği gibi bireyin içinde bulunduğu koşullara ve yaşadığı deneyimlere göre de değişebilmektedir. Bireyin sahip olduğu özgüven düzeyi ise bireyin hayatını farklı yönlerle götürebilmektedir (Bilgin, 2011). Bireyin öncelikle kendini sevmesi ve kendine değer vermesi ve kendini olduğu gibi kabul etmesi de özgüveni etkileyen önemli kriterlerdendir.

Özgüven geçici bir durum değil, bir kişilik özelliğidir. Özgüvenin gelişiminde anne babanın çocukluk dönemindeki tutumları oldukça önemlidir. Bireyin çocukluk döneminde isteklerinin karşılanmış olması ve ihtiyacı olan sevgiyi görebilmesi çocuğun güvende olduğunu hissetmesini sağlamaktadır. Böylece çocuk algılayabildiği alanı da güvenli olarak kabul edecektir. Çocukluk döneminde merak duygusu ön plandadır ve çocuk sürekli soru sorar. Bu süreçte çevresindeki kişilerin çocuğa verdiği tepki oldukça önemli olmaktadır. Tüm bu süreçte yaşananlar çocuğun özgüven duygusunun şekillenmesinde kritik rol oynamaktadır (Yavuzer, 2002). Özgüven doğuştan gelmez,

sonradan kazanılan bir yetenektir. Bu nedenle bireyin özgüveni hayatı boyunca karşılaştığı olaylarla şekillenmektedir (Gökner, 2015). Gelişmiş ülkelerde refah ile mutluluğun ilişkisini araştıran bir çalışmada refahın mutlulukla bir ilgisi olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Buna göre refahtan ziyade özgüven sahibi bireylerin hayatlarında daha mutlu ve daha başarılı oldukları sonucu ortaya çıkmıştır (Soner, 2000).

Tüm bu bilgiler ışığında spor ortamında gösterilen davranışların ve fair play kavramının ortaya çıkmasında bireylerin özgüven düzeylerinin rolünü anlamaya yönelik yapılan bu çalışmada çeşitli değişkenler ile birlikte problem durumları aydınlatılmaya çalışılacaktır.

Problem Durumu;

Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin Sportmenlik düzeyi ve Özgüven seviyelerinin çeşitli değişkenler (yaş, cinsiyet, bölüm ve sınıf düzeyi) açısından ortaya konması bu çalışmanın temel problemidir.

Araştırmanın Amacı;

Bu çalışmanın amacı “Beden Eğitimi Ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinin Sportmenlik Davranışı İle Özgüven Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi”dir. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki alt problemlere cevap aranmıştır.

Alt Problemler:

- Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin özgüven seviyeleri ne düzeydedir?
- Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin sportmenlik seviyeleri ne düzeydedir?
- Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin özgüven seviyeleri cinsiyet, bölüm ve sınıf düzeyi açısından farklılık göstermekte midir?
- Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin sportmenlik seviyeleri cinsiyet, bölüm ve sınıf düzeyi açısından farklılık göstermekte midir?

Araştırmanın Önemi;

Yapılan bu çalışmanın önemi, spor bilimleri alanında çalışan araştırmacıların önem gösterdiği önemli konulardan olan sportmenlik davranışı ve özgüven konularının beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencileri açısından incelenmiş olmasıdır. Ülkemizde, sportmenlik üzerine yapılan araştırmalar ve/ya özgüveni bu kapsamda ele alan çalışmalar çok sayıda olmakla birlikte pek de yeterli değildir. Bu çalışmada; sportmenlik, özgüven ve örneklem grubunun değişkenleri açısından farklılıkların araştırılması araştırmayı önemli kılmaktadır. Elde edilen bulguların, alana ilişkin çalışmalar yapan araştırmacılar için yararlı olacağı düşünülmektedir.

Sayıtlar;

Bu araştırmanın sayıtları şunlardır;

- Bu çalışmanın evrenini Ardahan Üniversitesi'nde eğitim gören Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencileri oluşturmaktadır. Bu çalışmada örneklem olarak çalışma evreninde yer alan öğrencilere ulaşılmaya çalışılacaktır.
- Öğrencilerin veri toplama aracındaki soruların hepsini samimiyetle yanıtladıkları ve onlara ait kendi düşünceleri olduğu varsayılmıştır.

Bu araştırmada kullanılan veri toplama araçlarının, ölçülen özellikleri değerlendirmede geçerli ve güvenilir olduğu sayıtlar arasındadır.

Sınırlılıklar;

Bu araştırmanın sınırlılıkları şöyledir;

- Bu araştırma 2022-2023 eğitim-öğretim yılları ile sınırlıdır.
- Araştırma Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencileri ile sınırlıdır.
- Bu araştırmada kullanılan veri toplama araçları “Çok Boyutlu Sportmenlik Ölçeği, Özgüven Ölçeği ve Demografik Bilgi Formu” ile sınırlıdır.

Tanımlar;

Sportmenlik: Sportmenlik, sporculardan beklenen davranış ve tutumlar olarak ifade edilmektedir (Çalayır ve ark., 2017).

Özgüven; Özgüven, bireyin herhangi bir eylemi gerçekleştirebileceği inancına sahip olması, bu konuda yetenekli olduğu düşünmesi ve verdiği kararlara güvenmesi şeklinde ifade edilmektedir (Eldeleklioğlu, 2004).

1. BÖLÜM

GENEL BİLGİLER

1.1. SPOR

Spor, manası “oyun, eğlenme, oyalanma ve işten uzaklaşma” anlamına gelen “desport” ve “disport” kelimelerinden türetilmiştir. Latince kökenli “spor” kelimesi önce İngilizcede sonrasında dünya dillerinde “sport” olarak kullanılmıştır (Kılıçgil, 1997).

Sporun içinde birçok farklı branşın olması her birinin yapılışının farklı olması, hedef, kapsam ve içeriklerinin farklı yorumlanması nedeni ile zaman içerisinde birçok farklı tanımı yapılmış ve farklı araştırmacılar tarafından farklı şekillerde açıklanmıştır (1998, akt. Teke, 2018).

Fişek (1982) sporu insanın doğa ile mücadele ederken kazandığı temel becerileri ve avlanmak ve korunmak amacı ile geliştirdiği araçlı veya araçsız savaş tekniklerinin insanın hayatında zaman içerisinde artan boş zamanlarını geçirmek amacıyla toplu ya da bireysel olarak barışçıl ve benzetme yoluyla oyalanma, günlük işlerden uzaklaşma ve oyun oynamak için kullanıldığını, bu nedenle fiziksel güce, estetik düzeye, teknik kapasiteye ve yarışmacı seviyeye hitap eden toplumsal bir süreç olarak tanımlamıştır.

Erkal (1982) sporun, bireysel ya da toplu şekilde boş zaman aktivitesi veya tam zamanlı bir şekilde meslek olarak kişinin var olan çevresinin doğallaştırarak, araçlı veya araçsız biçimde yaptığı; fiziksel ve ruhsal olarak bir seviyeye kadar geliştiren, rekabet ve dayanışmaya dayalı sosyal ve kültürel bir etkinlik olduğunu ifade etmiştir.

Yıldıran’a göre (1996) spor bireyin fiziksel ve ruhsal sağlığını olumlu yönde değiştiren, sosyal yaşantısındaki davranışlarının düzenlenmesini sağlayan, zihinsel olarak rahatlatan ve fiziksel kapasitesinin belirli bir düzeyin üzerine çıkaran biyolojik, psikolojik ve sosyal bir olgudur.

Tuncay (1991) sporun bireyin bedensel ve ruhsal sağlığını geliştirmek, var olan bilgi, kabiliyet ve beceriyi geliştirerek sosyal hayata uyumunu kolaylaştırmakta ve bireyin kişilik özelliklerine olumlu yönde katkı sağladığını ve gerçekleştirilecek spor organizasyonları ile birlikte bireyler, kültürler ve ülkeler arası dayanışma, kaynaşma, barışı sağlamlaştırma gibi hedefler noktasında belli kurallara uyarak yarışılan müsabakada yapılan branşın kuralları içinde rekabet etme ve kazanmak için yarışma amacıyla yapılan faaliyetlere spor denmektedir.

1.1.1. Toplumsal Açıdan Spor

Kültürün bir unsuru olarak spor, bireylerin ve toplumların düşünce ve davranışlarının şekillenmesinde ve diğer kültürel unsurları etkileyerek milli özellikler kazandırmaktadır. Spor, toplumu oluşturan bireylerin kültürel olarak kaynaşmaya teşvik etmekte, sosyal davranış ve ilişkilerin istenen seviyeye gelmesinde büyük bir öneme sahiptir. Sporun içerisinde görülen beden hareketleri toplumsal hareketlere de yansımaktadır (Akça, 2012, akt. Akgül, 2014).

Sanayileşme ve hızlı kentleşme ile bilgi ve teknolojinin hızla gelişmesi sonucunda toplumsal hayat ve sosyal yapı farklı özellikleri içine katarak gelişti ve değişti. Böylece gelenekler, alışkanlıklar, sosyoekonomik durum ve kültürel düzey bazı olgulara karşı farklı duyarlılıklar ortaya çıkmıştır. Toplumsal eğilimleri kültür, hayat felsefesi, inanç, moral, ekonomik refah gibi olgular belirlemektedir.

Çağdaş toplumlara göre spor hayattan ayrılmaz bir parçadır. Geri kalan ve gelişmekte olan toplumlarda ise sporun sosyal yaşamdaki yeri ve önemi henüz yeterli düzeyde değildir. Toplamların spora olan yaklaşımı o toplumun genel yapısı ve zihniyeti hakkında fikir vermektedir. Sporda gelişmiş ülkeler aynı zamanda çağdaş ve ileri ülkelerdir. Böylece spor aslında gelişmiş ülkelerin bir kriteri olarak görülmektedir (Karasüleymanoğlu, 1995, akt. Yetim, 2000).

1.1.2. Spor Faaliyetlerinin İnsan Hayatındaki Yeri

Günümüzün yaşam şartları ve var olan teknoloji ile birlikte insan gücüne duyulan gereksinim azalmıştır. Özellikle ulaşımın kolaylaşması insanların doğal yaşam mekanizmasına aykırı bir yaşam tarzı oluşturmuştur. Sosyal yaşam, çalışma ortamı ve hatta aile baskısı ve diğer stres etmenleri bireylerin solunum ve dolaşım sistemlerinde tahribata neden olmakta ve ruhsal durumlarında dengesizlikler ortaya çıkarmıştır. Gelişmiş ülkelerdeki ölüm oranlarına bakıldığında stresli hayat nedenlerinin ölüm oranlarında büyük bir pay aldığı görülmektedir. Bu nedenle spor, hayatın içerisinde var olan stresli durumlardan uzakta bir ortam oluşturarak bir çözüm sunmakta ve insan sağlığına fayda sağlayarak koruyucu bir rol üstlenmektedir (Öztürk, 1998).

1.2. KİŞİLİK

Kişilik kelimesinin kökeni Latince “persona” sözcüğüne dayanmaktadır. Kişilik, insanları birbirinden ayırt eden, az veya çok bireyin sürdürülebilir özelliklerini göstermektedir. Bireyin sahip olduğu kişilik özelliği ait olduğu toplumun sosyal yaşantı ya da o an yaşadığı ortam ile ilişkili olarak şekillenmekte ve kişinin ana davranış modellerini oluşturduğu düşünülmektedir (Marshall, 2005, akt. Soncu, 2012).

1.2.1. Kişiliğin Tanımı

Kişilik ile ilgili üzerinde anlaşmaya varılmış tek bir tanım olmayıp bu konuda birçok farklı görüş mevcuttur. Bunlardan bazılarını aşağıda yer verilmiştir.

Bir insanı diğerlerinden ayıran “bedensel, ruhsal ve zihinsel özelliklerin bütünü” kişilik olarak değerlendirilmektedir. Diğer bir açıdan kişilik kavramı bireyi nesnel ve öznel olarak diğer insanlardan ayıran tüm düşünce, duygu, davranış ve tutum özelliklerinin tamamıdır (Onur, 1997, akt. Bozkurt, 2006).

Cüceloğlu (1996) kişiliği, kişinin kendisiyle ve sahip olduğu çevresiyle kurduğu insicamlı ve tutarlı ilişki olarak tanımlamıştır (Cüceloğlu, 2000, akt. Yurdakul, 2019).

Yelboğa’ya (2006) göre kişilik bir bireyin duygu, davranış ve düşünce biçimlerini etkileyen faktörlerin bireyin kendine özgü şekilde yansımaları olarak ifade edilmiştir.

Eroğlu (2009) kişiliği zamansal olarak “insanın ana rahmine düşmesinden başlayıp ölünceye kadar devam eden bir süreç” olarak tanımlamıştır.

Kişilik kavramsal olarak bireyin sergilediği davranışlara bir açıklama bulmak amacıyla geliştirilmiş bilimsel bir olgudur. Bireyin gözlemlenebilen davranışları ve kabiliyetinden çıkarılan kişiliği belirleyen özellikleri yetenek ve zekadır. Kişinin kendisinin farkında olması ve kendisiyle ilişki kurabilmesine kişinin bireyselliği denmektedir. Bireyin sergilediği genel davranış tarzı, toplumun bir parçası olarak anlam kazanan ve onu toplumdaki diğer bireylerden farklı olduğunu gösteren yönlerinin toplamı kişilik olarak açıklanabilmektedir (Bakırcıoğlu, 2006).

1.3. SPORTMENLİK

Sportmenlik, sporculardan beklenen davranış ve tutumlar olarak ifade edilmektedir. Sportmenlik kavramı, oyunun kurallarına sadık kalan, mağlup olduğunda şikayet etmeyen, rakibe ve oyuna saygılı, haksız galibiyet aramayan, centilmenlik sınırlarında kalan şeklinde tanımlanmaktadır. Bunlara ek olarak sportmenlik kendi kendini yönetebilme, öfke kontrolü sağlayabilme, samimiyet, başkalarına nezaketli davranma, sabır gösterme gibi kişilik özellikleri de içermektedir. Sportmenlikte amaç oyunun tansiyonunu arttırmaktan ziyade dengede tutabilmek olarak açıklanabilir (Çalayır ve ark., 2017).

Sportmenlik ile fair play kavramlarının birbirine paralel olması sebebiyle dünya genelinde sportmen davranışlar “fair play” davranışlar olarak adlandırılmaktadır. Bundan ötürü “fair play” kavramının açıklamasını yapmak yerinde olacaktır.

1.3.1. Fair Play

Balçıkanlı (2009) fair play davranışının içi kavranabilmesi için bazı kavramların bilinmesi gerektiğini ileri sürmüştür. Bu kavramlar aşağıda açıklanmıştır.

1.3.1.1. Fair Play’i Açıklayan Kavramlar

İnançlar, tutumlar, değerler ve ahlak anlayışı gibi önemli kavramlar fair play olgusu içerisinde yer alarak sporun felsefi boyutu ve psiko-sosyal yönüne vurgu yapmaktadır.

1.3.1.1.1. İnanç

İnanç kavramı TDK’ye göre görüş, öğretici anlamlarını taşımaktadır. Diğer bir deyişle bir düşünceye sağlam bir şekilde, gönülden, içten bağlı bulunma şeklinde tanımlanmaktadır. İnanç üç bölümden oluşur. İlki betimsel, diğer bir adıyla varoluşçu inançlardır. Bu inançlar, bireyin etrafındaki olguları deneyimleyerek doğru veya yanlış olarak ayırt edebilmesi şeklinde tanımlanmaktadır. İkinci inanç türü değerlendirmeci inançlardır. Bu inançlar bireyin inandığı objelerin olumlu ya da olumsuz olarak

yargılanması şeklinde tanımlanmaktadır. Üçüncüsü ise yasaklayıcı inançlardır. Bu inançlar, bireyin istenen veya istenmeyen düşünce ve davranışları yargılaması olarak tanımlanmaktadır. Bireyler ahlaki değerlerini bu üç inanç türünü kendi hayatlarına katarak kullanmaktadırlar (Shields, 1999, akt. Balçıkanlı, 2009).

1.3.1.1.2. Tutumlar

Tutum kavramı ile ilgili birçok farklı tanımlama yapılmıştır. Bunlardan bazıları şu şekildedir:

- Bireyin kendi veya etrafındaki herhangi bir olay, nesne ya da bir konuya dayanarak bir araya getirdiği davranışsal ve bilişsel bir ön yatkınlıktır (İnceoğlu, 2004).
- Sosyal mecraların belli bir türüne, davranışın bir türünü önceden gösteren his dolu bir görüştür (Çoban, 2019).
- Sherif tutum kavramını bireysel, davranışsal ve güdüsel bir örüntüsü olan bireyin dış dünyaya karşı her türlü duygu ve düşüncelerini içermesi şeklinde tanımlamıştır (Tavşancıl, 2005).

Tutum kavramı üzerine yapılan tanımlara bakıldığında tutumun, bireylerin sosyal yaşamlarında veya çevresinde meydana gelen olaylara karşı gösterdikleri tepkilerin “anlaşılan bir ön yatkınlık olduğu” anlamına geldiği görülmektedir.

1.3.1.1.3. Değerler

Değer kavramı bir durumu başka bir duruma tercih etme durumu olarak açıklanabilmektedir. Bireye neyin önemli olduğunu belirten “tercih ve istekleri” gösteren unsurlara değerler denmektedir (Ulusoy ve Arslan, 2014).

1.3.1.1.4. Ahlak

Ahlak kavramı, insan yaşamının sürprizlerle dolu olması ve insanın sürekli sorun çıkarması sebebiyle insanlık tarihi boyunca insanların yakından ilgilendiği bir kavram

olmuştur. İnsanların yaşamını sürdürebilmesi için birbirleriyle iletişim ve etkileşim içinde olmaktadır. Bu iletişim ve etkileşim süreç istemektedir. Bu sürecin uzun olması nedeniyle insanlar sürekli problemlerle karşılaşabilir ve bu problemleri çözebilmek için eylemlerde bulunurlar. Bu eylemlerin olumlu veya olumsuz olarak ayırt etme imkanı ahlak kavramı sayesinde olur. İnsanların günlük hayatlarında karşılaştıkları eylemlerin iyi veya kötü olduğunu ahlak aracılığıyla değerlendiririz. Örneğin insanlara haksızlık yapan birini kötü olarak nitelendirirken yaşlılara yardım eden birini iyi birey olarak değerlendiririz. Bu değerlendirmeyi yapabilmemizi sağlayan ahlaktır. Ahlak, bireyin varlığını oluşturan bir düşünce tarzıdır. Ahlaksal bir varlık olan insanın günlük hayat ile olan ilişkisini belirleyen köprüye ahlak diyebiliriz (Günör, 2014).

1.3.2. Fair Play Kavramı

“Fair” kelimesinin 1175 tarihli hitabelerde tarafsız ve adaletli olmak anlamında kullanıldığı ortaya çıkmıştır. Fair play kavramı ise 15. yüzyıldan 18. yüzyıla kadar gelişimini sürdürmüştür. 15. yüzyılda İngiliz kaynaklarındaki bazı şiirlerde “Fayre Game” kavramına rastlanmıştır ve yine aynı dönemde İngiliz turnuva kurallarında oyun ahlakı dışındaki davranışlar için “Faul Play” kavramı kullanılmıştır. Fair play ilk zamanlarda “şövalye gibi düşünmek, fırsat eşitliğini korumak” anlamlarında kullanılarak 16. yüzyılın sonlarına doğru Shakespear’in ‘The Life and Death of King John (Kral John’un Yaşamı ve Ölümü)’ isimli tarihsel dramasında yer almıştır. 18. yüzyılda ise spor diline ve dünyasına girmiştir (Loland, 2002: Yıldiran, 2004. akt. Sezen Balçıkanlı, 2009).

Fair play, İngiltere’de 18. yüzyılın sonlarında ‘okul sporları’ anlamında kullanılmıştır. İngilizce kökenli fair play kelimesinin kökeninde anlamı “verilen kararlarda adil olmak, dürüstlük, centilmen olmak, ahlaklı bir yaşam sürmek” anlamlarına gelen “fairness” kelimesi bulunmaktadır. İlk olarak İngiltere’de İngilizce ile şekillenmeye başlayan bu kavramın anlamının gelişmesi ve tam manasını bulabilmesi uzun zaman almıştır (Yıldiran, 1992). Erdemli, fair play’i karşı takıma ve sporcularına saygılı olmak, oyunun kurallarına uymak şeklinde ifade etmiştir (Erdemli, 1996).

Fair play, rakibine saygılı, oyun kurallarına uyan, haksız rekabette bulunmayan, rakibi alt etmek amacıyla değil oyundan veya müsabakadan haz almak, rakibin başarısını takdir edebilme erdemine sahip olmak gibi anlamları içermektedir (Pehlivan, 2004).

Fair play kavramı temiz, dürüst, doğru, namuslu ve benzeri anlamlarında kullanılan “fair” kelimesi ile oyun anlamına gelen “game- play” kelimelerinin birleşmesinden oluşmaktadır. Bu bağlamda fair play “fırsat eşitliğini korumak” anlamına gelmektedir (Mavi, ve Dolaşır-Tuncel, 2012).

Fair play saha içi ve saha dışı dahil olmak üzere birçok ahlaki davranışı kapsamaktadır. Kurallara göre oynama, oyunun kurallarına uymayı teşvik etme, ayrımcılığa karşı ortak hareket edebilmek, rakiplere, takım arkadaşlarına, görevlilere ve taraftara saygı göstermek gibi pek çok davranışı içinde barındırmaktadır (UEFA.com, 21.08.2021).

Dal (2004) fair play kavramını sporcunun hedefleri doğrultusunda rekabet ortamı oluşturabilmek ve rakiplerine zarar vermeden adaletli bir biçimde seyirciyi de benzer bir bilinçle birlikte bu rekabet ortamında tutabilmek olarak tanımlamıştır. Sporun doğan amacı zafere ulaşmak olup bu yolda yapılan her şeyin mübah olmayacağının farkında olunması ve sergilenen davranışların sorumluluğu alabilmek, hırs yerine azmi, nefret yerine hoşgörüyü esas almaktır (Dal, 2004; akt, Yıldırım, 2018).

Keating’e göre fair play oynanan oyunun kurallarına uymak ve sporda eşitlik ruhunu korumak olup; Gabler’s kurallara bağlılık, rakibe saygı duyma ve fırsat eşitliği olarak tanımlamaktadır. Butcher ve Schneider’e göre fair play oyuna saygı duymak anlamındadır (Balçıkınlı, 2009).

Tüm bu tanımlar ışığında Fair Play şu şekilde özetlenebilir:

- Fair play tüm sporcu, antrenör, seyirci ve oyuna katkısı olan herkesin genel olarak davranış şeklidir.
- Sporcu müsabakayı kazansın veya kaybetsin rakibine gösterdiği saygıdır.
- Sporcunun hakemlere ve yöntemine gösterdiği saygıyı ifade etmektedir.
- Bireyin sportmen davranışını temsil etmektedir.
- Takım olarak oyunu adil bir şekilde oynamaya gayret göstermek ve kazanma hırsına yenik düşüp ahlak çerçevesinin dışına çıkmamaktır.
- Galibiyet durumunda tevazu, mağlubiyet durumundaysa vakarlı duruşu bozmamaktır (Şahin, 2015).

1.3.2.1. Biçimsel (Formal) Fair Play

Biçimsel fair ilkesi, olay kuralları önceden belirlenmiş, yazılı olarak yönergesi olan bir spor müsabakasında sporcu, antrenör ve taraftarın bu kurallara asgari şekilde uyması olarak tanımlanmaktadır (Orhun, 1992).

1.3.2.2. Biçimsel Olmayan (Informal) Fair Play

Biçimsel olmayan fair play ilkesi sporcuların, antrenörün ve seyircinin bir spor müsabakasında oyunun belirlenmiş kurallarından ziyade evrensel olarak gösterdikleri ahlaki davranışlar olarak açıklanır.

1.3.3. Fair Play’in Tarihsel Gelişimi

Fair play kavramının anlaşılabilmesi için oluşum ve gelişiminin iyi bir şekilde incelenmesi gerekmektedir. Eski Yunanistan fair play kavramının en şaşırtıcı örneklerini barındıran bir medeniyettir. Adı geçen dönemle günümüzün ahlaki değerleri arasındaki farklılıklar fair play anlayışının da farklı olduğu sonucunu getirmektedir. O dönemin araştırmacıları arasında fair play öncüleri olarak görülen grandük ve şövalyeler tartışılmaktadır. Bunun nedeni “şövalyelik eğitiminin içerisinde yer alan yedi şövalye becerisinin altısının sportif faaliyetler sonucunun ise ahlak kurallarına uyma ve dans” olması olup bu durumun sayesinde spor topluma sevdirmiş ve toplum kurallarının şekillenmesinde rol oynamıştır (Şahin, 2015).

1.3.3.1. Antik Çağ ve Fair Play Anlayışı

Antik Çağ döneminin referans oyunları olan olimpiyat oyunlarında fair play’in yer alıp almadığı konusunda önemli ipuçları vardır (Yıldıran olabilir). Antik Yunan Olimpiyatları’nda oynanan oyunlarda kuralların var olduğu verilerle desteklenmektedir. O dönemin kaynaklarına bakıldığında oyunların içerisinde adalet kavramının var olduğu görülmektedir.

Bu veriyi destekleyebilmek için olimpiyat oyunlarında fair play rolüne yakından bakmakta fayda vardır. M.Ö. 776'da başlayan oyunlar M.S. 344'e kadar devam etmiştir (Weiler, 1996, akt. Pearson, 2000). Olimpiyatlara katılacak insanların nereye gelecekleri, nerede kalacakları ve oyunların nasıl oynanacağı konularında üç ay önceden açıklama yapılmaktaydı. Sporcuların Elis'te bir ay boyunca aynı şart ve imkanlardan faydalanabilmesi ve oyunlar başlamadan önce yarışacak olanların Zeus'un huzurunda yarışma kurallarına uyacaklarına dair and içmeleri oynanacak oyunlarda adalet kavramının ön planda tutulduğunu göstermektedir.

Antik Olimpiyatlarda fair play kullanımı oyun öncesi ile sınırlı tutulmamıştır. Oyunların başlamasıyla birlikte uygulama noktasında siyasi etkinin artış gösterdiği ve bu durumun oyunların adil oluşuna ters düştüğü tespit edilerek daha resmi bir şekilde yapılmaya çalışıldığı kaynaklarda mevcuttur. Mesela günümüzde var olan "halkla ilişkiler" departmanına benzer bir oluşum olimpiyat organizasyonunda kurulmuş ve karar verici düzeyde olan hakimleri oyun hakemliğine dahil edilmiştir. Ek olarak yaş gruplarını ve kategori kurallarını ihlal edenlere ceza uygulanmıştır (Weiler, 1996, akt. Pearson, 2000).

Günümüzün modern fair play anlayışı Eski Yunanistan'da karşımıza çıkmaktadır. İki farklı zaman olmasına rağmen oyun kurallarının belirlenmesi, ahlak kurallarına uyulmaya çalışılması, hakeme saygı gibi konularda benzerlikler görülmektedir. Antik Çağ'da spor, dönem insanların faaliyetlerini tamamlayan uğraş ve bazen de bir zorunluluk olmuştur. Bu bilgiler ışığında Antik Çağ dönemi ile günümüz arasında fair play davranışlarında benzerlikler mevcuttur.

1.3.3.2. Orta Çağ ve Fair Play Anlayışı

Fair play kavramının Eski Yunanistan'a dayanan bir geçmişi olsa da daha somut olarak kullanıldığı dönem Orta Çağ'dır. Günümüzde kullanıldığı anlamının temelleri Orta Çağ döneminde Avrupa'nın seçkin kabul edilen şövalyeleri tarafından atılmıştır (Pearson, 2000).

Tarihçilerin birçoğu ilk bireysel ahlak kavramının M.S. 4. yüzyılda Caesar Gallien'in askeri birliklerini yönetmesinde kullanıldığını öne sürmektedir. Bu birliklerde yalnızca genç soylular ve varlıklı Roma ailelerinin oğulları eğitilmekte olup kendilerini ayırt

etmek adına bir dizi yüksek ahlaki standart üretmişlerdir. Bu yüksek ahlaki standartları uygulamaları topluma yayılmasında da etkili olmuştur (Liponski, 1988. akt. Pearson, 2000).

Birinci yüzyıla bakıldığında at sırtındaki soyluların birbirlerine doğru ellerinde kılıç veyahut mızrak ile hızla gitmeleri, rakiplerini attan düşürmeye çalıştıkları bu mücadele dönemin en gözde sporu olarak görülmüştür. Bu sporun içerisinde uyulması gereken katı kuralların var olduğundan bahsedilmektedir (Hole, 1949. akt. Pearson, 2000).

Orta Çağ döneminde yapılan turnuvalarda seyirciler bağlı oldukları krallık tarafında yer almışlardır. Oynanan oyunlarda adalet yerine “zümre menfaatleri ve gösteriş” ön planda yer almıştır (Yıldıran, 1992).

Literatür incelendiğinde görülmektedir ki, bir İngiliz turnuvasunda ilk defa “faul play” kavramı kullanılmış olsa da fair play kavramının temelleri “şövalyece mücadele etmek” şeklinde kullanılan Orta Çağ dönemine ait olabilir (Yıldıran, 1992).

1.3.3.3. Yeni Çağ ve Fair Play Anlayışı

Yeni Çağ’ın başlamasıyla ulaşım ve sanayileşmenin artışıyla insanlar sporla ilgilenmenin ötesine geçerek takipçisi olmuşlardır. Dünya genelinde sporun yaygınlaşmasıyla birlikte insanlar bireysel veya toplu bir şekilde sporun bir yerinde bulunmaya başlamıştır. Özellikle 1700’lü yıllarda yerel halk oyunları ve İngiltere’de futbol gün geçtikçe ilgi odağı haline gelmiştir. İnsanlar futbol branşıyla güçlü bir bağ kurmuş ve fanatikleşmiştir (Munting, 1993).

Yeni Çağ’ın başlarında fair playe dair birçok önemli veri bulunmaktadır. Yerel seviyedeki halk oyunlarına kurallar konulmuş ve böylece oyundaki karışıklıklar giderilmiştir. Yarışan sporcular için adil bir ortam hazırlanmıştır. 1743 yılında dönemin gözde sporu boks’ta müsabakaların daha adil olabilmesi için ilk kurallar oluşturulmuştur. İngiltere’de ise popüler olan futbol branşı için Cambridge Üniversitesi’nin destekleriyle 1848 yılında 14 maddelik kural listesi hazırlanmış ve yayınlanmıştır (Munting, 1993. akt. Pearson, 2000).

1.3.3.4. Türkiye’de Fair Play

Türk tarihine bakıldığında erdem ve ahlak kavramlarının kültürel olarak Türk toplumlarında var olduğu görülmektedir. Bu durum spora dair fair play kavramının Türk sporuna girmesini kolaylaştırmıştır. Savaşçı özelliklere sahip olan Türk toplumları savaşlarda diri olabilmek için birçok sportif faaliyetlerde bulunmuşlar ve bu durum 19. yüzyıla kadar toplumdaki yerini korumuştur.

Fair play kavramı dilimize “sporda erdemlilik” olarak girmiş sonrasında ise “sportif erdem” olarak kullanılmıştır (Yıldıran, 2002). Fair Play kavramı çok zaman geçmeden kurumsallaşmıştır. Uluslararası Olimpiyat Komitesi (IOC), 1981 yılında Uluslararası Fair Play Konseyi CIFP’i bir kuruluş olarak tanımıştır. Ardından Fair Play IOC’ye bağlı Milli Olimpiyat Komiteleri’nce gündeme alınmış ve IOC her komitede Fair play ile ilgili bir komisyon kurulmasını tavsiye etmiştir. Bunun üzerine Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi (TMOK) bu konuda çalışmalara başlamıştır. Turgut Atakol başkanlığında toplanan TMOK yönetim kurulu 17 Kasım 1981’de Fair Play komisyonu kurmuştur. Bu komisyon heyetinde Dr. Tarık Özerengin, Avukat Merih Sezen ve Spor Yazarı Doğan Koloğlu yer almaktadır.

Türkiye’de fair play dalında ilk başarı hikayesi 1983 yılında yazılmıştır. Konya’nın yerel amatör futbol takımlarından Derbentspor’un kalecisi İsmet Karababa, maç esnasında durumun gol olup olmadığıyla alakalı tereddütte kalan hakeme yardımcı olmuş ve topun çizgiyi geçtiğini belirtmiştir. Kaleci sporun ruhunda yer alan adalet olgusuna katkıda bulunmuş bir yandan da takımı ve kendisi adına dezavantaj içeren bir karar vermiştir. Kaleci İsmet Karababa’nın informal fair play ilkesine örnek teşkil eden son derece özgün bu davranışı “Uluslararası Fair-Play Konseyi” ödülüne aday gösterilmiş ve dönemin en büyük Fair play ödülü olan “1983 Fair- Play Trophy’sini” kazanmıştır (Yıldıran, 2002).

1.3.4. Sportmenlik Dışı (Fair Play Ruhuna Aykırı) Davranışlar

Günümüzde spor sağlıklı yaşam, zaman değerlendirme ve amatörce yapılan durumlar ile profesyonel olarak yapılmak üzere farklı şekillerde yapılmaktadır. Profesyonel olarak sporla uğraşan kişiler hayatlarını spordan kazanmaktadırlar. Bu nedenle zaman

zaman müsabaka öncesi, sonrası veya sırasında sportmenlik dışı davranışlarda bulunabilmektedirler. Bu davranışlar şu şekilde gruplanabilir (Tanrıverdi, 2012, akt. Yazıcı, 2021):

- **Şiddet ve Saldırganlık:** Hem toplum içinde hem de spor ortamlarında koşullar birbirini etkilemektedir. Geniş bir anlam yelpazesi olan şiddet ve saldırganlık da hem bireysel hem de toplumsal olarak olumsuz bir davranıştır. Şiddet, bireyin fiziken ve ruhen bir bütün olarak maddi ve manevi olumsuzluğu dile getirmesi; saldırganlık ise genel manasıyla birbirini tanıyan kişi ya da gruplar arasında meydana gelmesidir.

- **Hile:** Aldatma manasına gelen hile kavramı müsabaka boyunca sportmenliğe aykırı davranma durumudur. Örnek olarak bir futbolcunun kendisine faul yapılmamasına rağmen ceza sahası içerisinde hakemi aldatma maksatlı kendisini yere atması verilebilir (Yıldız, 2019).

- **Küfür:** Küfür, kötü söz kullanmak anlamına gelmektedir. Toplum içerisinde argo sayılabilecek konuşmaların artması nedeniyle ne yazık ki spor alanlarına da yansımıştır. Son dönemlerde müsabaka süresince kazanma azmi ve rekabetle birlikte argo kelimelerin kullanımı da artış göstermiştir. Özellikle taraftarlar arasında yaygın olan argo konuşma biçimi sık sık tekrarlanmaktadır (Yıldız, 2019).

- **Doping:** Sporcunun performansını zirveye çıkarabilmek için vücuda alınmaması gereken maddelerin çeşitli yollarla alınmasına doping denir. Doping kullanımı sporun en temel ilkesi olan “eşitlik ilkesini” ciddi anlamda ihlal etmekte, spor ahlakını zedelemekte ve sportmenlik anlayışına ters düşmektedir (Yoncalık ve Gündoğdu, 2007).

- **Şike:** sporda şike danışıklı olarak müsabakayı yapma ve bir çıkar karşılığında müsabaka sonucunu değiştirmek olarak tanımlanabilmektedir. Şikenin sporun içinde oluşu ilk çağlardan itibaren günümüze kadar sürmekte olan bir durumdur. Şikenin karıştığı bir müsabaka bu durumdan zarar görenlerin ve seyircilerin nefretle karşılayacağı sportmenlik dışı bir eylemdir (Şahin, 2009, akt. Yıldız 2019).

1.4. ÖZGÜVEN KAVRAMI

Özgüven, bireyin herhangi bir eylemi gerçekleştirebileceği inancına sahip olması, bu konuda yetenekli olduğu düşünmesi ve verdiği kararlara güvenmesi şeklinde ifade edilmektedir (Eldeleklioğlu, 2004).

Birey kendi hayatında ne kadar söz sahibi olabiliyorsa ve kendine ne kadar değer verirse özgüven düzeyi de buna bağlı olarak artacaktır. Bundan dolayı özgüven düzeyi yüksek olan bireylerin kendini sevdiği, duygularını tanıdığı, yeteneklerinin farkında olduğu ve kendilerine güvenleri olduğu sonucu çıkarılabilir (Kasatura, 1998).

Şahin'e (2015) göre bireyin özgüven düzeyi, bir işi başarabileceğine dair inancıyla, özelliklerinin ve yeteneklerinin farkında olması ve bunları gerektiği anda kullanabilmesi ile bağlantılıdır.

Özgüven düzeyi bireylerin duygusal iyi oluşunu da etkileyebilmektedir. Özgüven düzeyi düşük bireyler kendisine güvenmekte sıkıntı yaşayacak, ihtiyaçlarını karşılama noktasında yetersiz hissedeceklerdir. Ancak tersi durumdaki bireyler kendisinin farkında olan ve kendini tanıyan bireyler bireysel yaşantılarını daha rahat bir şekilde sürdürürken çevrelerine de fayda sağlayacaklardır (Mckay ve Fanning 2016).

Diğer bir görüşe göre özgüven, bireyin bedeni ve davranışlarıyla uyum sağlayacak şekilde geliştirdiği denetimdir. Bu özellikler bireyin toplumsal ve sosyal hayatta ilişkilerini düzenlemesine yardımcı olur (Gökner, 2015).

Böylece özgüvenin topluma uyum gösterme ve sosyalleşme noktasında önemli bir belirleyici olduğu ortaya çıkmaktadır. Özgüven düzeyi düşük bireyler diğerlerine göre toplumsal durumlarda kendilerini yetersiz hissetmektedirler. Bu durum özgüven düzeyi düşük bireylerin sosyal ilişkilerinin olumsuz etkilenmesine neden olur ve psikolojik olarak yıpranmalarına neden olabilir (Kasatura, 1998).

Özgüven düzeyi yüksek olan bireyler ise olayların olumlu tarafını görebilir, karamsar düşünmez ve bir problem olduğunda çözebileceklerine dair inançları olur. Yapılacak işlerle ilgili motive olabilir ve bundan keyif alırlar. Hatalarından ders çıkarabilir ve gelişime açık olurlar. Özgüveni yüksek olan bireyler diğerlerine olumlu duygularla yaklaşırlar (Lindenfield, 1994).

Literatürdeki bilgiler ışığında özgüven kavranımı iç ve dış özgüven olarak iki başlıkta incelemek mümkündür.

İç özgüven bireyin kendisine değer vermesi, kendisiyle barışık olması, kendisini sevmesi ve hayata pozitif bakabilmesi durumudur.

- Bireyin kendisini sevmesi; iç özgüveni yüksek olan kişiler kendilerini sever ve değer verirler. Başarılarında takdir beklerler. Toplumsal kabul ve diğerlerinden gelen ilgili hoşlarına gider. İnsan ilişkilerine her zaman iyi niyetle yaklaşırlar.
- Bireyin kendisini tanıması; kendilerine dair zayıf ve güçlü yönlerinin farkındadırlar. Kendi kriterleri doğrultusunda arkadaş seçimi yaparlar ve özeleştiriyeye açıktırlar.
- Bireyin kendisine hedef koyması; birey, kendisiyle ilgili hedeflerini rahatça oluşturabilir ve bu hedefler uğruna çalışmaktan kaçınmaz.
- Bireyin hayata pozitif bakması; birey, kişilere ve olaylara karşı daima pozitif bir yaklaşım sergilemektedir. Geçmişini arkasında bırakarak geleceğe umutla bakmasını bilirler. Gelişime ve değişime açık olup değişime ayak uydurabilirler. Karşılaştıkları sorunları çözebileceklerine inanırlar.

Dış özgüven ise bireyin ilişki içerisinde bulunduğu kişilere karşı kendinden emin ve kendini sevdiğini yansıtabilmesi dış özgüven olarak ifade edilebilir. Dış özgüven üç boyutta incelenebilir (Lindenfield, 1997).

- Diğer bireylerle iletişim kurabilmesi; bu bireyler dinleyecekleri ve konuşacakları zamanı bilirler. Dinlerken karşıdan gelen mesajı net anlarlar ve beden dilleri gelişmiştir. Kalabalığa karşı konuşmak onlar için sıkıntı yaratmaz tam tersi kendilerini rahatça ifade edebilirler.
- Bireyin kendini ifade edebilmesi; bireyler açık sözlüdür ve düşüncelerini ifade etmek onlar için zor değildir. Bunu gerçekleştirirken toplumsal sınırları aşmazlar. Kendilerini anlatma ve karşı tarafı anlama noktasında başarılıdırlar. Rahatsızlık hissettiklerindeyse bunu karşı tarafa rahatça bildirebilirler.
- Bireyin duygularını kontrol etmesi; bireyler olaylara tepki verirken duygularını kontrol altında tutabilirler. Meydana gelen olumsuz olaylar

kolay atlatabilirler ve hayatlarına devam ederler. Olumsuzluk karşısında kendi haklarını savunabilirler. İlişkilerinde öncelikle mutluluk ve sevgiye yer verirler.

1.4.1. Özgüvenin Oluşumu

Özgüven doğuştan gelmez, sonradan kazanılan bir yetenektir. Bu nedenle bireyin özgüveni hayatı boyunca karşılaştığı olaylarla şekillenmektedir (Göknar, 2015). Gelişmiş ülkelerde refah ile mutluluğun ilişkisini araştıran bir çalışmada refahın mutlulukla bir ilgisi olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Buna göre refahtan ziyade özgüven sahibi bireylerin hayatlarında daha mutlu ve daha başarılı oldukları sonucu ortaya çıkmıştır (Soner, 2000).

Özgüven, bireylerin hayatlarında yaşadıklarıyla şekillendiğine göre bu duruma bağlı olarak da bireylerin özgüveni yüksek ya da düşük olabilmektedir. Dolayısıyla özgüven kişiden kişiye değiştiği gibi bireyin içinde bulunduğu koşullara ve yaşadığı deneyimlere göre de değişebilmektedir. Bireyin sahip olduğu özgüven düzeyi ise bireyin hayatını farklı yönleri götürebilmektedir (Bilgin, 2011). Bireyin öncelikle kendini sevmesi ve kendine değer vermesi ve kendini olduğu gibi kabul etmesi de özgüveni etkileyen önemli kriterlerdendir.

Özgüven geçici bir durum değil, bir kişilik özelliğidir. Özgüvenin gelişiminde anne babanın çocukluk dönemindeki tutumları oldukça önemlidir. Bireyin çocukluk döneminde isteklerinin karşılanmış olması ve ihtiyacı olan sevgiyi görebilmesi çocuğun güvende olduğunu hissetmesini sağlamaktadır. Böylece çocuk algılayabildiği alanı da güvenli olarak kabul edecektir. Çocukluk döneminde merak duygusu ön plandadır ve çocuk sürekli soru sorar. Bu süreçte çevresindeki kişilerin çocuğa verdiği tepki oldukça önemli olmaktadır. Tüm bu süreçte yaşananlar çocuğun özgüven duygusunun şekillenmesinde kritik rol oynamaktadır (Yavuzer, 2002).

Bunlara ek olarak özgüven duygusunun gelişmesinde öncelikle bireyin kendisinin farkına varması ve kendini koşulsuz kabul etmesi ve aşağıda sıralanan faktörleri gerçekleştirmesi de önemlidir (Aksoy, 2019):

- Özgüven sağlamak için bir amaç belirleyin ve bu amacı gerçekleştireceğinize dair kendinize bir söz verin.
- Kendinizi kısıtlamayın.

- Hayal kurmaktan kaçınmayın ve bol bol hayal kurun.
- Kendinizi her daim güvenli bir alanda gibi hissetmeye çalışın.

İnsanlarla ilişkilerinizde kendinize güvenir ve iletişim kurarken bu güvenle konuşursanız kendinizi o kadar güvende hissedersiniz. Özgüven düzeyi yüksek olan bireyler hayat boyu diğerlerine kıyasla daha sağlıklı olmaktadır. Bireyin özgüven gelişimi erken dönem çocukluktan başlar ve hayat boyu devam eder. Bu nedenle ebeveynler ve öğretmenlerin bireylerin özgüvenini etkileyecek durumları iyi bir şekilde bilmeleri gerekmektedir (Ceylan, 2017).

Özgüven duygusunun gelişimine etki ettiğinden bahsedilen faktörler şu şekilde sıralanabilmektedir.

1.4.2. Ebeveyn Tutumları

Anne ve babanın çocuğun üzerindeki tutumu özgüven duygusunun gelişiminde etkili olan önemli ve ilk faktördür. Sağlıklı bir özgüven duygusu için ebeveynler çocuklarına güvenli bir ortam sağlamalı, çocuğun kendini güvende hissetmesi ve çocuk ile ilişkilerini güvene dayalı bir şekilde geliştirmelidir. Bu yaşlardaki özgüven gelişiminin sağlıklı olması bireyin ileriki yaşamında psikolojik sağlığı açısından da önem arz etmektedir (Sağat, 2016). Anne ve babanın çocuğuna olumlu geri dönüşler vermesi, çocuğu doğru bir şekilde desteklemesi ve sevildiğini hissetmesi özgüvenini olumlu yönde etkileyecektir. Bu nedenle ebeveynin cezalandırıcı, baskıcı ve cesaret kırıcı davranışları çocuğa zarar verecek ve özgüveni düşük bireyler olmasına neden olacaktır (Kaya ve Taştan, 2020).

1.4.3. Akademik Başarı

Çocuğun eğitim hayatının başlamasıyla birlikte öğretmenin tutumunun ve okul ortamının nasıl olduğu özgüven gelişimini desteklemekte önemli bir faktördür. Çocuğu destekleyen ve cesaretlendiren öğretmen tutumu çocuğun özgüven gelişimini olumlu şekilde etkilerken tam tersi bir tutumda özgüvene olumsuz şekilde etkileyecektir (Sağat, 2016).

1.4.4. Kişinin Kendisini Değerlendirmesi ve Çevrenin Etkisi

İnsan sosyal bir varlıktır. Birey büyüdükçe ve çevresiyle etkileşime girdikçe bireyin çevreden aldığı geri dönüşler de özgüvenini etkileyen bir faktör olarak karşımıza çıkmaktadır (Gökner, 2015). Bu durumda bireyin kendisi ile ilgili düşünceleri ile etrafındakilerin düşünceleri arasındaki farkın düzeyi özgüven düzeyine etki edecektir. Bireyin kendine olan güveni ile etrafındakilerin isteklerini karşılayabilme gücü de özgüveni olumlu etkilemektedir (Ceylan, 2017).

1.4.5. Zeka

Zeka düzeyi yüksek olan çocuklar daha hızlı öğrenir ve daha çabuk şekilde algırlar. Bu durum çocukların ders başarılarına yansımaktadır. Böylece çocuğun başarıma duygusu desteklenir ve çocuğun özgüveni olumlu yönde etkilenir (Kaya ve Taştan, 2020).

1.4.6. Fiziksel Görünüm

Bireyin dış görünüşü çevresinin onu algılama şeklini etkilemektedir. Kendinden emin bir duruş, çevresinin de bireyi kendinden emin şekilde algılamasını sağlar. Bireyin fiziksel özelliklerinden memnun olması kendisini daha rahat ifade etmesini sağlar. Bireyin kendini olumlu algılaması ve çevresinin de bireyi olumlu algılaması kişinin özgüveninin gelişimine katkıda bulunmaktadır (Gökner, 2015). Bu durum bireyin kendini fark ettiği yaşlarda daha çok önemlidir.

1.4.7. Sorumluluk

Sorumluluk bilinci bireye çocukluk döneminde kazandırılmalıdır. Çocuğa yaşına göre sorumluluklar verilmeli ve sorumluluğu yerine getirdiğinde takdir edilmelidir. Böylece çocuk cesaretlenecek ve diğer işlerini başarıma duygusunu geliştirecektir. Bu durum çocuğun özgüven duygusunun pekişmesini de sağlayacaktır (Gökner, 2015).

1.5. YÜKSEK VE DÜŞÜK ÖZGÜVENİN ÖZELLİKLERİ

Özgüven, bireyin kendisiyle barışık olması, kendini beğenmesi, yeterli olduğunu düşünmesi ve kendisini tanıyarak kendini olduğu gibi kabul etmesi gibi özelliklerle alakalı olup özgüven biçimi değerli ya da bayağı veya olumlu ya da olumsuz olabilmektedir. Değerli veya bayağı özgüvene sahip olmasına bağlı olarak bireyin yaşamı etkilenebilir ve hayatının dönüm noktalarını belirleyebilir (Karademir, 2015).

Özgüveni yüksek olan bireyler genellikle kendilerine itimadı tam, amacı olan bireylerdir. Rahatsızlıklar onları yıkmaz, iyimserdir, tecrübelere açık, araştırmacı, hedef odaklı, iletişimlerde rahat, görev sorumluluğu olan kişilik özelliklerine sahiptirler. Cooley karakter ve özgüven olgusunu incelemiş ancak detaylarına inmemiştir. Yine de ebeveynler çocuğun çevresindeki ilk bireyler olması nedeniyle ebeveynlerin çocuğa karşı olumlu tutum sergilemesinin çocuğun özgüveninin gelişmesindeki etkisi oldukça fazladır (Sarıçam, 2012).

Lidenfield'e (1997) göre standart düzeyde özgüvene sahip bireyler bir eylemi yaparken, kendi yapabileceğinin en iyisini yapmak için çaba göstermekte, sonuca varmadan asla bırakmayacaktır. Bu kişiler bir eylemi yerine getirmediklerinde bahane bulmak yerine tekrar deneme girişiminde bulunmaktadırlar. Hatalarına üzülme yerine onlardan ders çıkartırlar (Lindenfield, 1997).

Bunlarla birlikte özgüven düzeyi yüksek olan kişiler birçok mesele ile uğraşabilirler. Kendilerini güçsüz hissettiklerinde bunu olduğu gibi kabul ederler. Bunun aksine özgüven seviyesi düşük olan bireyler reddedilmenin, tehlikeye girmek olarak değerlendirir ve dayanıksızlığını onaylamaz (Özbek ve diğerleri, 2017).

Düşük özgüven düzeyi olan bireyler kendilerini değersiz ve yeteneksiz olarak görürler. Reddedilecekleri kaygısı ile insanlarla romantik ilişkilere girmezler. Günlük hayatta karşılaşılabilecekleri sorunları çözemeyeceklerini düşünürler ve bundan dolayı çaresiz ve kaygılı olurlar. Yaşanan olaylardan oldukça etkilenirler ve diğerlerinin düşüncelerini önemserler (Sarıçam, 2012).

Yüksek özgüven düzeyi olan bireyler kendi kişiliğini dayanak olarak alır, kendisinden ve diğer bireylerin kendisi hakkındaki düşüncelerinden kaçmazlar. Diğer kişilerin kendisi hakkındaki düşüncelerini bilir ancak onlara ehemmiyet vermez. Kendine olan

güveninden ötürü kendisini rahat hisseder ve kendini geliştirmeye odaklanır (Özbek ve diğerleri, 2017).

Özgüveni düşük olan bireyler başkalarının özgüvenli olmasından da çekinir. Kendine itimadı olmayan bireyler kendini daha iyi hissedebilmek adına çevresine kendisinden daha az güvenli kişileri toplamaya çalışır. Özgüvensiz birey, özgüveni olan bireylerle karşılaşmaktan çekinir çünkü böyle durumlarda kendi durumunun farkına daha çok varır. Özgüveni yüksek olan bireyler taklidi karakter geliştirmek yerine kendi özgürlükleri ile onore olurlar. Bu bireyler ne istediklerini bilirler ve buna ulaşmak için gayret ederler (Karademir, 2015).

Özgüven seviyesi yüksek olan bireyler yeterliliklerinin farkında olup bu doğrultuda sorumluluk alırlar. Özgüveni düşük olan bireyler ise kendilerini diğerleriyle kıyaslarlar ve kendilerinden hoşnut olmayabilirler. Kendilerini olduğu gibi benimseyemezler ve kendilerine olan saygıları ya yoktur ya da çok düşük düzeydedir. Bundan dolayı cesaretsizdirler, kendilerini doğrudan anlatamazlar, eyleme geçmezler, reddedilme korkusu yaşar, kaygılı düşünceleri olur, önyargılı ve içe dönüktürler. Bu doğrultuda özgüveni düşük olan bireylerin psikolojik ve sosyal yaşantısı bu durumdan olumsuz şekilde etki görecektir (Doğru, 2017).

1.6. SPOR VE ÖZGÜVEN

Bedeni çalıştıran bir aktivite olarak spor vücuttaki kasların ve duyu organlarının harekete geçmesini sağlayacaktır. Bununla birlikte spor yapan bireyde kendiyle barışık olma, öz saygı ve pozitif duygular gelişecektir. Sporun bireye psikolojik olarak da pek çok katkıda bulunacağı bilimsel çalışmalarda görülmektedir. Bireyin bir şeyler başarabileceğini görmesiyle özgüveni ve psikolojik iyi oluş halinde artış olacaktır (Koçak ve Güven, 2018).

Spor psikoloji alanında sporcuların fiziksel ve ruhsal performansları ile özgüvenleri arasındaki ilişkiyi inceleyen birçok araştırma mevcuttur. Woodman ve Hardly'nin (2003) yaptığı çalışmada özgüven ile performans arasında olumlu yönde ilişki olduğu ortaya konmuştur. Çalışmaya göre özgüven, zihinsel olarak bireyi tamamlayıcı bir rol oynamaktadır. Bundan dolayı özgüven duygusu spor yapan bireylerin nasıl hissettiklerini ve rekabetlerinden ne kazanacaklarını pozitif olarak etkilemektedir.

Düzenli spor yapan bireylerde gelişen özgüven ile birlikte birey başladığı işi bitirebilme, başladığı şeye devam edebilme noktasında olumlu gelişme göstermektedir. Elit sporcular düzenli spor yapmanın etkisiyle huzurlu ve rahat olduklarını, hayatlarının yolunda gittiğini, uğraştıkları spor dalında imkansızı gerçekleştirmeye çabalamak ve bununla birlikte bu dalda performanslarını arttırdıklarını ve kendilerini hızlandırdığını belirtmişlerdir. Elit sporcular bunlara ek olarak negatif duygulardan sıyrıldıklarını ve pozitif duyguların ortaya çıktığını belirtmektedirler (Hanton, 2004).

Sporla uğraşan bireylerin mücadeleden zevk alarak kazanma azimlerini bir üst seviyeye çıkarması hedeflerine ulaşmak için harcadıkları enerjiyi de yükseltmektedir. Ek olarak özgüvenin yüksek olması bireylerin mücadeleye katılımı ve bu katılımın devamlılığını da arttırmaktadır. Bununla ilgili yapılan bir çalışmada genç güreşçilerin bu sporu bırakan diğer sporculara göre özgüven düzeylerinin daha yüksek olduğu ortaya çıkmıştır. Aynı araştırmada özgüveni yüksek olan sporcuların daha fazla mücadeleyi gerektiren zorlu teknikleri tercih ettiği de görülmektedir (Mc Kay ve Fanning 2016).

Yüksek özgüven düzeyine sahip sporcular, özgüven düzeyi düşük olan sporcularla karşılaştırıldığında daha üretken, çalışkan, zorluklara göğüs geren, hedef koyup bunu başarabilen bireyler olduğu görülmektedir. Bunun nedeni yüksek özgüven düzeyinin doğru kararlar almak ve yüksek konsantrasyona olumlu yönde etki yapmasıdır (Vealey, 2009).

Sonuç olarak düzenli spor yapan bireyler kendisinin sürekli psikolojik ve fiziksel olarak geliştiğini görür. Bu gelişimin zaman aldığını bilerek sabır duygusunu öğrenir. Bu sabır sayesinde uğraştığı spor dalında başarıya ulaşır. Başarının tadını alan sporcu daha fazlasını arzular ve bu arzu sporcuda istediğini alabileceği algısını oluşturur. Böylece sporcunun özgüveni gelişmiş olur.

Spor başlı başına bireylerin fiziksel ve sosyal performanslarını olumlu etkileyen bir aktivitedir. Sporcu kontrollü, istekli ve özgüvenli olduğunda devamlılığı ve performansında artış olur. Böylece birey stresten uzak kalır, sürekli hedef yükseltir ve kaygı yaşama durumu azalır. Bu bilgiler ışığında özgüvenin amatör ve profesyonel sporcuların kendini denetleyebilmesine, kaygı düzeyini kontrol edebilmesine ve fiziksel ve sosyal performanslarını olumlu olarak etkilemesine yardımcı olabilmektedir (Hanton 2004, Vealey 2009).

2. BÖLÜM YÖNTEM

Bu bölümde araştırma modeli, çalışma grubu, veri toplama aracı, verilerin toplanması ve verilerin analizi alt bölümleri ile ilgili bilgiler yer almaktadır.

2.1. ARAŞTIRMA MODELİ

Bu çalışma Ardahan Üniversitesi'nde öğrenim gören üniversite öğrencileri üzerinde genel tarama modeline uygun bir şekilde yürütülmüştür. Tarama modeli, geçmişte olmuş bir olayı veya hala devam eden bir durumu var olduğu gibi betimlemeyi hedefleyen bir araştırma yaklaşımıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu şekliyle tanımlanmaya çalışılır. Genel tarama modelleri, çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak amacıyla evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup, örnek ya da örneklem üzerinde yapılan tarama düzenlemeleridir (Karasar, 2005).

2.2. EVREN VE ÖRNEKLEM

Araştırmanın evrenini Ardahan Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu 1, 2, 3, ve 4. sınıfta öğrenim gören bireyler oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise 146 erkek ($\bar{X}$ yaş=22.47), 85 kadın ($\bar{X}$ yaş=21.35) olmak üzere toplam 231 ($\bar{X}$ yaş=22.31) üniversite öğrencisinden oluşmaktadır. Ölçek formları gizliliğe önem verilerek, öğrencilere dağıtılmış ve bir hafta içerisinde cevap vermeleri istenmiştir. Tüm öğrenciler araştırmaya gönüllülük esasına dayanarak katılmıştır. Ayrıca, çalışmanın yapılabilmesi için Ardahan Üniversitesi Etik Kurulu'ndan gerekli onaylar alınmıştır.

Arlı ve Nazik (2001), betimsel araştırmalarda büyük örneklemelerde minimum %10, küçük evrenlerde ise minimum %20 örneklem büyüklüğüne ulaşılması gerektiğini belirtmektedir. Bu çalışmada, evrenin %20'nin üzerinde bir örneklem büyüklüğüne ulaşılmıştır.

2.3. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI

Çalışmada “Çok Boyutlu Sportmenlik Yönelimi Ölçeği” ve “Özgüven Ölçeği” olmak üzere iki ölçek kullanılmıştır. Bunların dışında katılımcıların demografik özelliklerine ilişkin sorularda yer almaktadır.

Demografik özelliklere ilişkin bu sorular araştırmaya katılanların sınıf düzeyi, kendini spor insanı hissetme düzeyi, yaş, cinsiyet, öğrenim gördüğü bölüm gibi özelliklerinin belirlenmesi amacıyla araştırmacı tarafından oluşturulmuştur.

Vallerand ve arkadaşlarının (1997) geliştirdiği Çok Boyutlu Sportmenlik Yönelimi Ölçeği (MSOS–25) 25 maddeden ve 4 alt boyuttan oluşan 5’li likert tipi bir ölçektir. Orijinal MSOS’un alt boyutlarını; Sosyal Normlara Uyum, Kurallara ve Yönetime, Sporda Sorumluluklara Bağlılık, Rakibe Saygı ve son olarak Negatif Yaklaşımlar oluşturmaktadır. Bu çalışmada ölçeğin Cronbach’s Alpha iç tutarlılık değeri ise 0.88’dir.

Özgüven ölçeği Akın (2007) tarafından geliştirilmiştir. Ölçekte bireylerin özgüven düzeylerini değerlendiren 33 madde yer almaktadır. Maddelerin değerlendirilmesinde 5-puanlı Likert tipi ölçek kullanılmıştır. Akın (2007) çalışmasına göre ölçeğin Cronbach’s Alpha iç tutarlılık değeri ise 0.94’tür. Ölçeğin iç özgüven ve dış özgüven olmak üzere 2 alt faktörü vardır. Ölçeğin bu çalışmada güvenilirliği için Cronbach alpha katsayısı (0,94) hesaplanmıştır.

2.3.1. Sportmenlik Yönelimi Ölçeği

Çalışmada kullanılan Vallerand ve arkadaşlarının (1997) geliştirdiği Çok Boyutlu Sportmenlik Yönelimi Ölçeği (MSOS–25) 25 maddeden ve 4 alt boyuttan oluşan 5’li likert tipi bir ölçektir. Orijinal MSOS’un alt boyutlarını; Sosyal Normlara Uyum, Kurallara ve Yönetime, Sporda Sorumluluklara Bağlılık, Rakibe Saygı ve son olarak Negatif Yaklaşımlar oluşturmaktadır. Bu çalışmada ölçeğin Cronbach’s Alpha iç tutarlılık değeri ise 0.88’dir.

2.3.2. Özgüven Ölçeği

Özgüven ölçeği Akın (2007) tarafından geliştirilmiştir. Ölçekte bireylerin özgüven düzeylerini değerlendiren 33 madde yer almaktadır. Maddelerin değerlendirilmesinde 5-puanlı Likert tipi ölçek kullanılmıştır. Ölçekte bireylerin özgüven düzeylerini değerlendiren 33 madde yer almaktadır. Maddelerin değerlendirilmesinde 5-puanlı Likert tipi ölçek kullanılmıştır (1= kesinlikle katılmıyorum; 5= kesinlikle katılıyorum). Akın (2007) çalışmasına göre ölçeğin Cronbach's Alpha iç tutarlılık değeri ise 0.94'tür. Ölçeğin iç özgüven ve dış özgüven olmak üzere 2 alt faktörü vardır. İç özgüven: 4, 25, 32, 17, 10, 30, 12, 3, 19, 5, 21, 27, 9, 23, 1, 7 ve 15. maddelerini ve dış özgüven: 6, 31, 20, 29, 16, 14, 22, 11, 18, 33, 2, 28, 26, 13, 8 ve 24. Maddeleri kapsamaktadır. Akın (2007) çalışmasına göre ölçeğin Cronbach's Alpha iç tutarlılık değeri ise 0.94'tür. Ölçeğin iç özgüven ve dış özgüven olmak üzere 2 alt faktörü vardır. Ölçeğin bu araştırmada güvenilirliği için Cronbach alpha katsayısı (0,94) hesaplanmıştır.

2.4. VERİLERİN ANALİZİ

Bu araştırmada nicel veriler toplanmıştır. Sportmenlik Yönelimi Ölçeği ve Özgüven Ölçekleriyle elde edilmiştir. Ölçeklerden elde edilen verilerin öncelikle normallik dağılımına bakılmış ve verilerin normal dağılım gösterdiği belirlenmiştir. Ölçeklerin Skewness ve Kurtosis değerleri +2 ve -2 arasındadır. Çalışmanın alt problemleri doğrultusunda betimsel istatistikler hesaplanmış, Bağımsız Gruplar T-testi ve İkiden fazla ve ilişkisiz grupların karşılaştırılmasında, One Way Anova analizi kullanılmıştır. Anlamlılık düzeyi $p < 0.05$ olarak kabul edilmiştir.

3. BÖLÜM

BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde çalışmaya ait bulgular yer almaktadır.

Tablo 1. Araştırmaya İlişkin Tanımlayıcı İstatistik Sonuçları

Değişkenler		N	%
Cinsiyet	Erkek	146	63,2
	Kız	85	36,8
Yaş	21 yaş ve altı	96	41,6
	22 yaş ve üstü	135	58,4
Sınıf	1 ve 2 nci sınıflar	98	42,4
	3 ve 4 ncü sınıflar	133	57,6
Bölüm	Öğretmenlik B.	105	45,5
	Yöneticilik B.	126	54,5
Spor branşı	Branş yok	99	42,9
	Takım sporları	93	40,3
	Bireysel sporlar	39	16,9
		231	100

Tablo 1'e göre çalışmaya gönüllü olarak 231 kişi katılmıştır. 231 kişinin 85'i kadın(%36.8), 146'sı erkek(%63.2) katılımcıdır. Katılımcıların %41.6'sı 21 yaş ve altı (96), %58.4'ü 22 yaş ve üstü (135) yaş aralığındadır. Araştırmaya katılan 105 öğrenci Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü'nde(%45.5), 126 öğrenci Spor Yöneticiliği Bölümü'nde (%54.5) öğrenim görmektedir. Öğrencilerin 98'i 1. ve 2. sınıf (%42.4), 133'ü 3. ve 4. sınıfta (%57.6) öğrenim görmektedir. Öğrencilerin ilgilendikleri spor branşları incelendiğinde ise; 39 kişinin bireysel sporlar ile ilgilendiği (%16,9), 93 kişinin ise takım sporlarıyla ilgilendiği (%40.3) ve 99 kişinin ise hiçbir spor branşı ile ilgilenmediği (42.9) saptanmıştır.

Tablo 2. Katılımcıların Özgüven Ölçeği Alt Boyut ortalama Puanları

	n	Minimum Puan	Maximum Puan	$\bar{x}$	ss
İç Özgüven	231	2,59	5,00	4,21	,53
Dış Özgüven	231	2,25	5,00	4,16	,54
Sosyal Normalara Uyum	231	2,20	5,00	4,55	,49
Sporda Sorumluluklara Bağlılık	231	2,00	5,00	4,43	,59
Kurallara ve Yönetime Saygı	231	2,60	5,00	4,44	,49
Rakibe Saygı	231	2,20	5,00	4,37	,63

Katılımcıların özgüven ölçeği alt boyut puanları ve sportmenlik ölçeği alt boyutları puanlarının birbirine yakın ve yüksek puanlarda olduğu söylenebilir.

Normallik Analizi

Her iki ölçek için ayrı ayrı normallik analizi yapılmıştır.

Tablo 3. Çarpıklık ve Basıklık Analizi

Normallik Testi		
	Çarpıklık (Skewness)	Basıklık (Kurtosis)
İç Özgüven Alt Boyutu	-,845	,886
Dış Özgüven Alt Boyutu	-,582	,420
Sosyal Normalara Uyum	-1,876	1,786
Sporda Sorumluluklara Bağlılık	-1,380	2,393
Kurallara ve Yönetime Saygı	-1,033	1,146
Rakibe Saygı	-1,046	,571

Bu analizde ölçeklerin normal dağılıp dağılmadığını tespit edebilmek amacıyla Kolmogorov Smirnov normallik testi yapılmıştır. Elde edilen sonuçlar normal dağılım olmadığı yönündedir. ($p < 0,05$). Bu sebeple çarpıklık ve basıklık değerleri dikkate alınmıştır (Tablo 3). Sosyal bilimlerde bu değerler -1,96 ile +1,96 arasında ise normal dağılım olduğu kabul edilmektedir (George ve Mallery 2003). Tablodaki değerlere göre normal dağılım olduğu tespit edilmiştir.

Farklılık Analizi

Demografik özellikler ile ölçekler arasındaki farklılığı tespit etmek üzere yapılan T-testi ve ANOVA testlerinin sonuçlarına bu bölümde yer verilmiştir.

Tablo 4: Değişkenler açısından Özgüven Ölçeği Alt Boyutlarının t-testi analizi

Değişkenler	Özgüven ölçeği alt boyutları	Gruplar	n	$\bar{x}$	ss	t	p
Cinsiyet	İç Özgüven	Erkek	146	4,23	,54	,40	,32
		Kız	85	4,16	,52		
	Dış Özgüven	Erkek	146	4,19	,58	6,27	,16
		Kız	85	4,09	,47		
Sınıf Düzeyi	İç Özgüven	1 ve 2. sınıflar	116	4,17	,61	3,40	,70
		3 ve 4. sınıflar	115	4,15	,55		
	Dış Özgüven	1 ve 2. sınıflar	116	4,12	,58	,89	,91
		3 ve 4. sınıflar	115	4,12	,57		
Bölüm	İç Özgüven	Öğretmenlik	105	4,22	,51	1,149	,73
		Yöneticilik	126	4,20	,55		
	Dış Özgüven	Öğretmenlik	105	4,13	,52	1,363	,46
		Yöneticilik	126	4,18	,56		

Tablo 4'te katılımcıları cinsiyet, sınıf düzeyi ve bölüm değişkenleri açısından özgüven ölçeğinin alt boyutları olan iç özgüven ve dış özgüven puanlarında anlamlı bir farklılık görülmemektedir ($p>05$).

Tablo 5: Değişkenler açısından Sportmenlik Ölçeği Alt Boyutlarının t-testi analizi

Değişkenler	Sportmenlik ölçeği alt boyutları	Gruplar	n	$\bar{x}$	ss	t	p
Cinsiyet	Sosyal normalara uyum	Erkek	146	4,50	,46	,404	.04
		Kız	85	4,64	,54		
	Sporda sorumluluklara bağlılık	Erkek	146	4,38	,64	4,000	.11
		Kız	85	4,51	,47		
	Kurallara ve yönetime saygı	Erkek	146	4,51	,44	4,948	.00
		Kız	85	4,33	,54		
	Rakibe saygı	Erkek	146	4,34	,58	4,756	.43
		Kız	85	4,41	,71		

Bölüm	Sosyal normalara uyum	Öğretmenlik Böl.	105	4,58	,45	,261	.44
		Spor Yöneticiliği Böl.	126	4,53	,53		
	Sporda sorumluluklara bağlılık	Öğretmenlik Böl.	105	4,41	,61	,109	.60
		Spor Yöneticiliği Böl.	126	4,45	,57		
	Kurallara ve yönetime saygı	Öğretmenlik Böl.	105	4,44	,45	,970	.98
		Spor Yöneticiliği Böl.	126	4,44	,51		
	Rakibe saygı	Öğretmenlik Böl.	105	4,37	,69	1,547	.96
		Spor Yöneticiliği Böl.	126	4,37	,58		
	Sosyal normalara uyum	1 ve 2. sınıflar	116	4,23	,54	,40	.32
		3 ve 4. sınıflar	115	4,16	,52		
	Sporda sorumluluklara bağlılık	1 ve 2. sınıflar	116	4,19	,58	6,27	.16
		3 ve 4. sınıflar	115	4,09	,47		
Sınıf	Kurallara ve yönetime saygı	1 ve 2. sınıflar	116	4,23	,45	,89	.89
		3 ve 4. sınıflar	115	4,51	,51		
	Rakibe saygı	1 ve 2. sınıflar	116	4,45	,56	,78	.77
		3 ve 4. sınıflar	115	4,39	,49		

Tablo 5'te katılımcıları cinsiyet değişkeni açısından sportmenlik ölçeği alt boyutu olan sosyal normlara uyum alt boyutu ($t=04$; $p<0.05$) ile kurallara ve yönetime saygı alt boyutu açısından anlamlı farklılık görülmektedir ($t=.00$; $p<0.05$). Cinsiyet değişkeni açısından sporda sorumluluklara bağlılık alt boyutu ile rakibe saygı alt boyutu açısından anlamlı bir farklılık görülmemektedir ($p>05$). Sınıf düzeyi ve bölüm değişkenleri açısından sportmenlik ölçeğinin alt boyutları olan sosyal normalara uyum, sporda sorumluluklara bağlılık, kurallara ve yönetime saygı ve rakibe saygı puanlarında anlamlı bir farklılık görülmemektedir ($p>05$).

Tablo 6: Araştırmaya katılan örneklem grubunun özgüven ölçeği alt boyutlarının ortalama puanlarının Spor Branşı değişkenine göre tek yönlü varyans analizi.

		Karelerin Toplamı	SD	Karelerin Ortalaması	F	p	Fark
İç Özgüven	Gruplar Arası	1,798	2	,899	3,202	.043	2 > 1
	Grup İçi	63,999	228	,281			
	Toplam	65,797	230				
Dış Özgüven	Gruplar Arası	3,147	2	1,574	5,505	.005	2 > 1
	Grup İçi	65,176	228	,286			
	Toplam	68,323	230				

Tablo 6’da İç özgüven puan ortalaması ile Spor branşı değişkeni arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmıştır; $F= 3.202$; $p<0.05$. Dış özgüven puan ortalaması ile Spor branşı değişkeni arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık vardır; $F= 5.505$; $p<0.05$. Post Hoc karşılaştırma (Tukey) sonuçlarına göre takım sporu yapanlar ve hiçbir spor branşı olmayanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu saptanmıştır.

Tablo 7: Araştırmaya katılan örneklem grubunun sportmenlik ölçeği alt boyutlarının ortalama puanlarının spor branşı değişkenine göre tek yönlü varyans analizi.

		Karelerin Toplamı	SD	Karelerin Ortalaması	F	P
Sosyal normalara uyum	Gruplar Arası	,345	2	,172	,695	.50
	Grup İçi	56,559	228	,248		
	Toplam	56,904	230			
Sporda sorumluluklara bağlılık	Gruplar Arası	,019	2	,010	,027	.97
	Grup İçi	80,290	228	,352		
	Toplam	80,309	230			
Kurallara ve yönetime saygı	Gruplar Arası	,790	2	,395	1,654	.19
	Grup İçi	54,465	228	,239		
	Toplam	55,255	230			
Rakibe saygı	Gruplar Arası	,483	2	,241	,598	.55
	Grup İçi	92,031	228	,404		
	Toplam	92.514	230			

Tablo 7’de İç özgüven puan ortalaması ile Spor branşı değişkeni arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmıştır; $F= 3.202$; $p<0.05$. Dış özgüven puan ortalaması ile Spor

branşı değişkeni arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık vardır; $F= 5,505$; $p<0,05$. Post Hoc karşılaştırma (Tukey) sonuçlarına göre takım sporu yapanlar ve hiçbir spor branşı olmayanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu saptanmıştır.

4.BÖLÜM

TARTIŞMA VE SONUÇ

Çalışmanın bu bölümünde araştırmayla ilgili alt problemlere yönelik elde edilen bulgular tartışılmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin;

Özgüven düzeylerinin yüksek olduğu ve sportmenlik davranış düzeylerinin yüksek olduğu bulunmuştur. Araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyet, sınıf düzeyi ve bölüm değişkenleri açısından özgüven düzeylerinin birbirine yakın düzeyde olduğu bulunmuştur.

Cinsiyet değişkeni açısından sportmenlik ölçeğinin sosyal normlara uyum alt boyutunda kız öğrenciler lehine anlamlı bir farklılığın olduğu saptanmıştır. Yine cinsiyet değişkeni açısından sportmenlik ölçeğinin kurallara ve yönetime saygı alt boyutunda erkek öğrenciler lehine anlamlı bir farklılığın olduğu saptanmıştır. Diğer alt boyutlardaki puanların anlamlı bir farklılık oluşturacak düzeyde olmadığı görülmüştür. Sportmenlik puanları açısından bölüm ve sınıf düzeyi değişkenleri açısından anlamlı bir farklılık yoktur. Spor branşı değişkeni açısından katılımcı öğrencilerin iç özgüven düzeyleri ile dış özgüven düzeyleri ele alındığında takım sporu yapan öğrencilerin özgüvenlerinin bireysel spor yapan öğrenciler ile hiçbir spor branşı ile uğraşmayan öğrencilere göre daha yüksek olduğu saptanmıştır. Özellikle takım sporu yapan öğrencilerin, hiç spor yapmayan öğrencilere kıyasla özgüven düzeylerinin anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu ifade edilebilir. Sportmenlik düzeyi açısından spor branşı değişkeninin tüm gruplarda benzer düzeyde ve yüksek olduğu görülmektedir.

Esentürk ve diğerleri (2015) yaptıkları çalışmada sportmenlik davranışı açısından cinsiyet değişkenine göre, kız öğrencilerin puanlarının istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğunu tespit etmiştir. Teke (2018) yaptığı çalışmada, kadınların fair play anlayışlarının erkeklere oranla daha olumlu olduğu saptanmıştır. Bu durum, kadınların erkeklere göre daha hassas ve duygusal olmalarından kaynaklanmasına bağlanmıştır. Literatür incelendiğinde cinsiyet değişkeninin fair play anlayışına etkisinin katılımcıların eğitim düzeyi, rekabet derecesi, yaş gibi faktörlere bağlı olarak değişkenlik gösterebileceği sonucu çıkmıştır. Bozdemir'in (2017) basketbol oynayan öğrenciler üzerine yaptığı çalışmada elde ettiği bulgular kadın ve erkek öğrencilerin cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir fark olmadığını göstermiştir. Bu durumun

katılımcıların ortaöğretim ve lise öğrencileri olmasından kaynaklandığı, katılımcıların öğrenim düzeyi ve rekabet seviyesi anlamlı farklılık görülmemesine neden olarak gösterilebilir. Ökten'in (2009) yaptığı çalışmada kadınların erkeklere oranla daha fazla toplumsal uyuma uygun davranışlar sergilediğini belirtmiştir.

Doğar ve Yağmur'un (2019) Beden Eğitimi Dersi'nin öğrencilerin sportmenlik anlayışına etkisini incelediği çalışmada cinsiyet değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan analiz sonuçlarına göre, katılımcıların, beden eğitimi dersi sportmenlik davranışına ilişkin görüşleri istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmamaktadır. Beden Eğitimi ve Spor Bölümü Öğrencilerinin Algıladıkları Sosyal Destek, Özel Yetenek Sınavı Puanı ve Özgüven Düzeyleri Arasındaki İlişkinin araştırıldığı çalışmada Algılanan Sosyal Destek düzeyi ile Özgüven düzeyi arasındaki ilişkide Aile Yapısının aracı etkisi olduğu anlaşılmıştır (Duran, Ateş ve Ateş, 2022).

Erbir (2021) ise, çalışmasında algılanan sosyal destek ve özgüven kavramlarının alt boyutları arasında anlamlı korelasyonlar bulunduğunu göstermiş, algılanan sosyal desteğin alt boyutlarından olan aile desteği ve arkadaş desteğinin öğrencileri pozitif yönde ve anlamlı düzeyde etkilediği sonucunda ulaşmıştır. Öğrencilerin toplam sportmenlik davranışlarıyla toplam saygı düzeyleri arasında pozitif yönde anlamlı ilişki bulunmuştur. Benzer şekilde lise öğrencileri üzerinde yapılan farklı bir çalışmada sportmenlik değerleri ile saygı değerleri arasında anlamlı ilişki bulunmuş fakat toplam sportmenlik değerleri ile toplam saygı düzeyleri arasındaki ilişki düzeyi daha yüksek çıkmıştır (Koç ve Seçer, 2018).

Polat ve ark. (2020) yapmış oldukları çalışmada katılımcıların özgüven seviyelerinin yaptıkları spor branşına göre özgüven anlamında anlamlı bir farklılık gösterdiği sonucuna ulaşmışlardır. Gündoğdu (2019) spor yapan öğrencilerin yapmış oldukları spor branşlarına göre öz saygısı ve özgüven değerlerini incelediği çalışmasında branşı voleybol olan öğrencilerin öz saygısı ve özgüven değerlerinin diğer spor branşlarıyla uğraşan öğrencilere nispeten istatistiksel bakımdan olumlu yönde ve anlamlı düzeyde yüksek olduğunu bulmuştur.

Özbek ve arkadaşları (2017), yaptıkları çalışmada takım sporu yapan kişilerin bireysel spor yapanlarla hiç spor yapmayanlara göre özgüven düzeylerinin istatistiksel olarak anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu spor yapmayan öğrencilerin spor yapan

öğrencilere göre hem içsel hem de dışsal özgüven düzeylerinin daha düşük olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Ekinci ve arkadaşları yaptıkları araştırmada; Takım sporlarıyla uğraşan bireylerin iç özgüven düzeylerinin bireysel sporlarla uğraşan bireylerden anlamlı bir şekilde daha fazla olduğunun söylenebileceğini ifade etmişlerdir. Uluslar arası literatüre bakıldığında düzenli bir şekilde spor yapan ve fiziksel etkinlikte bulunan insanların kişilik yapısı, benlik öz güven ve pozitif davranışlarda bulunma gibi kavramlar ile olan ilişkiler araştırmacılar tarafından ortaya çıkarılmıştır. (Er vd., 1999; Slutzky, Simpkins, 2009, Demirel, 2013, Bisgin ve Üstün, 2013)

Doğru (2017) yaptığı çalışmada Beden eğitimi ve Spor Eğitimi bölümünde eğitim gören öğrencilerden oluşan katılımcı grubun kendilerini yüksek derecede özgüvenli algıladıklarını belirtmektedir. Araştırmada dış özgüven ile kendini spor insanı hissetme değişkeni arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar görülmüştür. Zorba (2012) yaşantıları boyunca düzenli olarak spor yapan bireylerin öz saygı gelişimlerinin daha iyi ve öz güvenlerinin daha yüksek olduğu sonucuna varmıştır. Atılğan (2018)'nın araştırma sonuçlarına göre ise spor yöneticilerinin öz-güven ölçeğinin geneli ve alt boyutları olan içözgüven ve dış-özgüven düzeylerinin yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Araştırma sonuçları birbirini destekler niteliktedir. Sporcuların ve herhangi bir sporla ilgilenen bireylerin özgüven düzeylerinin çoğu zaman iyi düzeyde olması beklenen bir durum olarak değerlendirilebilir. Önal, Toy ve Güney'in (2022), özgüven ve sportmenlik davranışı güçlü bir ilişki içerisinde olmakla birlikte dış özgüvenin sportmenliğin yordayıcısı olduğu görülmüştür.

Bireylerin sahip oldukları özgüven düzeylerinin sportmenlik düzeylerini arttırdığı söylenebilir. Bostancı ve diğerleri (2016) araştırmalarında spor bölümlerinde eğitim alan üniversite öğrencilerinden aktif spor yapanların özgüven düzeylerinin diğerlerine göre daha yüksek olduğunu tespit etmişlerdir. Sonuç olarak; elde edilen veriler değerlendirildiğinde sportmenlik anlayışlarının genel olarak olumlu olduğu anlaşılmıştır. Bu anlayışın olumlu olmasının nedeni olarak; katılımcıların beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencileri olmasına ve spor bilinç düzeylerinin aldıkları eğitimin de etkisiyle yüksek olmasına bağlanabilir.

KAYNAKÇA

- Akgül, M. H. (2014). Popüler Spor Kültürü ve Din, Selçuk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Spor Yöneticiliği Anabilim Dalı, Konya.
- Aksoy, U. (2019). Farklı Klasmanlarda Görev Yapan Futbol Hakemlerinin İletişim Becerileri ve Özgüven Düzeylerinin Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi (Aydın İli örneği). Yüksek Lisans Tezi, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Aydın.
- Bakırcıoğlu, R. (2006). Ansiklopedik Psikoloji Sözlüğü, Anı Yayınları, Ankara.
- Balçıkınlı, S. (2009). Profesyonel Futbolcuların Fair Playe Yönelik Davranışları İle Empatik Eğilim Düzeyleri Arasındaki İlişki, Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Ankara.
- Bilgin, O. (2011). Ergenlerde Özgüven Düzeyinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.
- Bozkurt, Ö. (2006). Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi, Cilt:1 Sayı:2, Çanakkale, (96-97).
- Ceylan, A. (2017). Ergenlerde Mükemmeliyetçi Benlik Sunumunun Özgüven ile İlişkisi. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Çalayır, Ö., Yıldız, N., Yaldız, Ö. ve Çoknaz, H. (2017). Hokey Müsabakalarına Katılan Sporcuların Beden Eğitimi Dersi Sportmenlik Davranışlarının İncelenmesi. İstanbul Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi, C.7 S2, (27-37).
- Çoban, Ü. (2019). Üniversite Öğrencilerinin Spora Yönelik Tutumlarının Benlik Saygısı, Yaşam Kalitesi, Öz Yeterlilik ve Akademik Başarı Düzeylerine Etkisinin İncelenmesi, Doğu Marmara Üniversiteleri Örneği, Doktora Tezi, Kocaeli Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Programı, Kocaeli.
- Dal, İ. Y. (2004). Anadolu Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinin Bilişim Teknolojisi Olanaklarının Bilimsel Araştırmada Kullanmalarına İlişkin Görüşleri. Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.

- Doğru, Z. (2017). Beden Eğitimi ve Spor Eğitimi Bölümü Öğrencilerinin Özgüven ve Özyeterlik Algıları Arasındaki İlişkinin Değerlendirilmesi. *Beden Eğitimi ve Spor Araştırmaları Dergisi* 9, 13-23
- Duran, M., Ateş, N., ve Ateş, H. (2022). Beden Eğitimi ve Spor Bölümü Öğrencilerinin Algıladıkları Sosyal Destek, Özel Yetenek Sınavı Puanı ve Özgüven Düzeyleri Arasındaki İlişki. *Uluslararası Bozok Spor Bilimleri Dergisi*, 3(1), 62-75.
- Eldeleklioğlu, J. (2004). Çocuklarda Özgüven Gelişimi. *Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24, 111-121.
- Erdemli, A. (1996). İnsan, Spor ve Olimpizm. Sarmal Yayınevi, İstanbul.
- Mallery, P., ve George, D. (2003). SPSS for windows step by step.
- Göknar, Ö. (2015). Özgüven kazanmak, Ankara, Arkadaş Yayınevi.
- Günör, R. B. (2014). Modern Ahlak Felsefesinde Özgecilik, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, Ankara.
- Hanton S, Mellalieu, SD. ve Hall R, (2004). Self-confidence and Anxiety İnterpretation: A Qualitative Investigation. *Psychology Of Sport And Exercise*, 5, 477-495.
- İnceoğlu, E. (2004). Örgüt kültürünün işletme içi iletişime etkisi. Doctoral dissertation, Marmara Üniversitesi, Turkey
- Karademir, N. (2015). Fen Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü Öğrencilerinin Özgüven Algıları. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 12, 53-77.
- Karasar, N. (2005). Bilimsel Araştırma Yöntemleri. 15. Baskı, Nobel Yayınevi, Ankara.
- Kasatura, İ. (1998). Kişilik ve Özgüven. İstanbul, Evrim Yayınevi.
- Kaya, N ve Taştan, N. (2020). Özgüven Üzerine Bir Derleme. *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10, 297-312.
- Kılıcıgil, E. (1997). Sosyal-Çevre Spor İlişkileri. *Ufuk Kitapevi San.Tic. Ltd .Şti.* Ankara, (6-71).
- Koç, Y. ve Seçer, E. (2018). Spor Bilimleri Alanında Eğitim Gören Üniversite Öğrencilerinin Sportmenlik Davranışları ile Saygı Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi . *CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi* , 13 (2) , 247-259 . DOI: 10.33459/cbubesbd.383027)
- Koçak, Ç., ve Güven, Ö. (2018). Voleybol Antrenörü Mesleki Öz Yeterlik Ölçeği Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Spormetre*, 16,162-177.

- Lindenfield, G., (1997). Kendine Güvenen Çocuk Yetiştirme. Ankara HYB Yayıncılık.
- Loland, S. (2002). Fair Play in Sport: A Moral Norm System. Routledge, London.
- Mavi, S. ve Dolaşır - Tuncel, S. (2012), "Sporcuların "Sporda Hoşgörü" Kavramına İlişkin Algıları", Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, C.5, S.4, (126).
- Mckay, M ve Fanning, P. (2016). Özgüven I, Ankara, Arkadaş Yayınevi.
- Munting, R. (1993). Social Opposition to Gambling in Britain: An Historical Overview, The International Journal of the History of Sport, C.10 S.3, (295-312).
- Orhun, A. (1992). Fair Play Okul Sporunda Bir Eğitim İlkesidir. Spor Bilimleri II. Ulusal Kongre Bildirileri, 20-22.
- Özbek, S., Yoncalık, MT ve Alıncak F, (2017). Sporcu ve Sedanter Lise Öğrencilerinin Özgüven Düzeylerinin Karşılaştırılması (Kırşehir ili örneği). Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi 2, 46-56.
- Öztürk, F. (1998). Toplumsal Boyutlarıyla Spor, Bağırhan Yayınevi, Ankara.
- UEFA, (21.08.2021). <https://www.fifa.com/the-best-fifa-football-awards/fairplayaward>.
- Pearson, A. J. (2000). The Ethos Of Sporting Games: Fair Play And Elite Women's Cricket, Oxstalls Learning Centre University of Gloucestershire, Thesis Submitted to Cheltenham and Gloucester College of Higher Education, Gloucester.
- Pehlivan, Z. (2004). Fair-Play Kavramının Geliştirilmesinde Okul Sporunun Yeri ve Önemi. Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, II (2) (49-53).
- Sağat, H. (2016). Bireylerin Anne Baba Tutumlarının Özgüven ve Sosyal Fobiye Olan İlişkinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Bilim Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü İstanbul.
- Sarıçam, H. ve Güven, M. (2012). Özgüven ve Dini Tutum. The Journal of Academic Social Science Studies 5, 573-586.
- Soncu, A. (2012). Kimliklerin İnşasında Kurumsal Dergilerin Rolü: Türk Yurdu ve Ülkü. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Soner O, (2000). Aile Uyumu, Öğrenci Özgüveni ve Akademik Başarı Arasındaki İlişkiler. Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğilim Bilimleri Dergisi, 12, 249-260.

- Şahin, MK, (2015). Okul Öncesi Öğretmenlerinin Öz Güvenleri ve Meslek Tutumlarının İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar.
- Şahin T., ve Coşkun S, (2009). Sosyal Dışlanma ve Yoksulluk İlişkisi. Ankara, Başbakanlık Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Genel Müdürlüğü.
- Tavşancıl, E. (2006). Tutumların Ölçülmesi ve SPSS İle Veri Analizi (3. Baskı), Nobel Yayıncılık, Ankara.
- Teke, E. (2018). Sporcuların Kişilik Özelliklerinin Fair-Play Davranışına Etkisinin İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Muğla.
- Ulusoy, K. ve Arslan, A. (2014). Değerli Bir Kavram Olarak “Değer Ve Değerler Eğitimi”. R. Turan Ve K. Ulusoy(Ed.). Farklı Yönleri İle Değerler Eğitimi, Pegem, Ankara, (1-13).
- Vealey RS, (2009). Confidence in Sport: Handbook of Sports Medicine and Science Sport Psychology, USA, Miami University, OH Publishers.
- Yavuzer, H. (2002). Çocuk Psikolojisi. İstanbul, Remzi Kitabevi.
- Yazıcı, Ö. F. (2021). Sporcu Karakterinin Sportmenlik Davranışları Rekabetçi Agresiflik ve Öfke ile İlişkisi, Doktora Tezi, Samsun.
- Yetim, AA, (2000). Sosyoloji ve spor. Trabzon, Topkar Matbaacılık.
- Yıldırım, İ. (1992). Sporda Fair-Play Kavramının Tarihsel Boyutları. Hacettepe Üniversitesi Spor Bilimleri 2. Ulusal Kongresi Bildirileri, Yayın No:3.
- Yıldırım, A., & Simsek, H. (1999). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri (11 baski: 1999-2018).
- Yıldız, M. (2019). Sporcularda Sportmenlik Yönelimi: Hedef Bağlılığı ve Sporda Ahlaktan Uzaklaşmanın Rolü, Doktora Tezi, Muğla.
- Yoncalık, O. ve Gündoğdu, C. (2007). Sporda Ahlaki Bir Sorun Olarak Doping. Fırat Üniversitesi Doğu Araştırmaları Dergisi, 6(1), 128-134.
- Yurdakul, Y. (2019), Beş Faktör Kişilik Özellikleri ve Karanlık Üçlü Kişilik Özelliklerinin Eş Uyumu İle Olan İlişkileri: Evli Çiftlerde Kesitsel Bir Çalışma, Yüksek Lisans Tezi, Işık Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

EKLER

EK-1. Araştırmada Kullanılan Ölçekler

KİŞİSEL BİLGİLER FORMU

Cinsiyetiniz: () Kadın () Erkek

Yaşınız:

Bölümünüz:

Sınıfınız:

Uğraş Verdiğiniz Spor Branşı:Yok (....) Var (.....) Branş ismi.....

Bölümünüz.....

ÖZGÜVEN ÖLÇEĞİ

		Hiç bir zaman	Nadiren	Sık sık	Genellikle	Her zaman
1	Kendimi başarılı bir insan olarak görürüm.	1	2	3	4	5
2	Başkalarının yanında heyecanımı kontrol edebilirim.	1	2	3	4	5
3	Seçimlerimde başkalarına bağımlı değilimdir.	1	2	3	4	5
4	Yaşamdaki zorluklarla baş edebilirim.	1	2	3	4	5
5	Benim için aşılamayacak sorun yoktur.	1	2	3	4	5
6	Başkalarının görüşlerine saygı gösteririm.	1	2	3	4	5
7	Problemlerimin üstesinden gelebileceğime inanırım.	1	2	3	4	5
8	Sosyal etkinliklere katılmaktan çekinmem.	1	2	3	4	5
9	Verdiğim kararların arkasında dururum.	1	2	3	4	5
10	Kendi kendime yetebileceğime inanırım.	1	2	3	4	5
11	Aktif birisi olduğumu düşünürüm	1	2	3	4	5
12	Öz-eleştiri yapabilirim.	1	2	3	4	5
13	Anlamadığım konularda başkalarına soru sorabilirim	1	2	3	4	5
14	Yeni girdiğim ortamlara uyum sağlarım.	1	2	3	4	5
15	Kendimle barışık bir insanım.	1	2	3	4	5
16	Gerektiğinde sonuna kadar hakkımı savunurum.	1	2	3	4	5
17	İstediğim şeyleri elde etmek için mücadele edebilirim	1	2	3	4	5
18	Kendimi rahat bir şekilde ifade edebilirim	1	2	3	4	5
19	Kendimi ve başkalarını olduğu gibi kabul ederim.	1	2	3	4	5
20	Çevremde yeteri kadar güvенеbileceğim insan vardır.	1	2	3	4	5
21	Sorumluluk almaktan çekinmem.	1	2	3	4	5
22	Diğer insanların eleştirilerini anlayışla karşılayabilirim.	1	2	3	4	5
23	Sıkıntılı anlarımda bile olumlu düşünmeye çalışırım.	1	2	3	4	5
24	Ön plana çıkmaktan korkmam.	1	2	3	4	5
25	Başarısız olduğumda hemen pes etmem.	1	2	3	4	5
26	Başka insanlarla kolaylıkla iletişim kurabilirim	1	2	3	4	5
27	Değerli birisi olduğuma inanırım.	1	2	3	4	5
28	Kolay arkadaş edinebilirim.	1	2	3	4	5
29	Düşüncelerimi ifade ederken başkalarından çekinmem.	1	2	3	4	5
30	Kolay karar verebilirim.	1	2	3	4	5
31	Sosyal bir insan olduğuma inanırım.	1	2	3	4	5
32	Kendimi severim.	1	2	3	4	5
33	Başka insanların övgülerini hak ettiğime inanırım.	1	2	3	4	5

SPORTMENLİK ÖLÇEĞİ

Aşağıda spora ilişkin bazı davranışları nasıl değerlendirdiğiniz ile ilgili ifadeler bulunmaktadır. Lütfen her bir ifadenin yanına, o ifadenin sizi tanımlama düzeyini dikkate alarak uygun gördüğünüz sütunu işaretleyin.	1. Hiçbir zaman	2. Nadiren	3. Ara Sıra	4. Genellikle	5. Her zaman
1. Maçı kaybetsem de rakibimi tebrik ederim.					
2. Hakem kararlarına uyarım.					
3. Kaybedeceğimden emin olsam bile maçta elimden gelen çabayı gösteririm.					
4. Yere düşen rakibimin kalkmasına yardım için elimi uzatırım.					
5. Bir yenilgiden sonra rakip takım antrenörü ile tokalaşırım.					
6. Oyun kurallarına saygı duyar ve uyarım.					
7. Maçta çok hata yapsam bile mücadeleyi bırakmam.					
8. Eğer elimden gelirse, haksız bir şekilde oyundan atılmak üzere olan rakibimin ovunda kalması için hakemle konuşurum.					
9. Bir yarışmadan sonra rakibimi iyi performansından dolayı kutlarım.					
10. Yaptığım sporun tüm kurallarına mutlaka uyarım.					
11. Eksikliklerimi gidermek için neler yapacağımı düşünürüm.					
12. Rakibim sakatlandığında, yardım alabilmesi için hakemden oyunu durdurmasını isterim.					
13. Galip geldiğimde bile, kaybeden rakibimin gayretini takdir ederim.					
14. Hatalı karar verdiğinde bile hakeme saygımı kaybetmem.					
15. Tüm antrenmanlara katılmak benim için önemlidir.					
16. Rakibim haksız yere cezalandırılırsa bu durumu düzeltmeye çalışırım.					
17. Rakibim haksız yere cezalandırılırsa bu durumu düzeltmeye çalışırım.					
18. Hakemler dışında, resmi maç/saha görevlilerinin uyarılarını da dinlerim.					
19. Antrenmanlarda elimden gelen her şeyi yaparım.					
20. Rakibim spor malzemelerini unutmuşsa yedeklerimi ona ödünç veririm.					

EK-2. Etik Kurul Belgesi

T.C.
ARDAHAN ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Rektörlük

Sayı : E-67796128-000-2300000485
Konu : Bilimsel Yayın ve Etik Kurul Kararı
(Dr. Öğr. Üyesi Ali Burak TOY)

04.01.2023

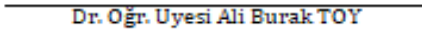
Sayın Dr. Öğr. Üyesi Ali Burak TOY

"Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinin Sportmenlik Yönelimi ve Özgüven Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi" başlıklı çalışmanız ve bu çalışma kapsamında yapılacak araştırmalarda uygulayacağınız ölçekler Üniversitemiz Etik Kurulu tarafından değerlendirilmiş olup, yapılan değerlendirme sonucu söz konusu çalışmanın Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Kriterlerine uygun olduğuna karar verilmiştir.

Bilgilerinize rica ederim.

Prof. Dr. Mustafa YILDIZ
Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Kurulu Başkanı

Ek 3. Tez Orijinallik Raporu Formu

 ARDAHAN ÜNİVERSİTESİ LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ YÜKSEK LİSANS / DOKTORA TEZ ÇALIŞMASI ORJİNALLİK RAPORU
ARDAHAN ÜNİVERSİTESİ LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANA BİLİM DALI BAŞKANLIĞI'NA Tarih: 16/03/2023 Tez Başlığı: BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR YÜKSEKOKULU ÖĞRENCİLERİNİN SPORTMENLİK DAVRANIŞI İLE ÖZGÜVEN DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ Yukarıda başlığı gösterilen tez çalışmamın a) Kapak sayfası, b) Giriş c) Ana bölümler ve d) Sonuç kısımlarından oluşan toplam 32 sayfalık kısmına ilişkin, 30/12/2022 tarihinde şahsım/tez danışmanım tarafından Turnitin adlı intihal tespit programından aşağıda işaretlenmiş filtrelemeler uygulanarak alınmış olan orijinallik raporuna göre, tezimin benzerlik oranı % 15'tir. Uygulanan filtrelemeler: 1- ☒ Kabul/Onay ve Bildirim sayfaları hariç 2- ☒ Kaynakça hariç 3- ☒ Alıntılar hariç/dâhil 4- ☒ 5 kelimeden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç Ardahan Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği'nde belirtilen azami benzerlik oranlarına göre tez çalışmamın herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim. Gereğini saygılarımla arz ederim. 16.03.2023 Adı Soyadı: FATİH BAKIRCI Öğrenci No: 19200300001 Anabilim Dalı: BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR Programı: SPOR YÖNETİCİLİĞİ Statüsü: ☒ Yüksek Lisans ☐ Doktora
<u>DANIŞMAN ONAYI</u> UYGUNDUR. Dr. Öğr. Üyesi Ali Burak TOY

ÖZ GEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı Soyadı :Fatih BAKIRCI

Doğum Yeri ve Tarihi

İletişim

E-Posta Adresi

Eğitim Durumu

Lisans Öğrenimi : Gazi Üniversitesi / Beden Eğitimi ve Spor
Yüksek Okulu

Yüksek Lisans Öğrenimi: Ardahan Üniversitesini Lisansüstü Bilimler
Enstitüsü / Spor yöneticiliği bilimsel

Bildiği Yabancı Diller : İngilizce

İş Deneyimi

Çalıştığı Kurumlar :Milli Eğitim Bakanlığı /Beden Eğitimi ve
Spor Öğretmenliği 2012-2016